

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Vericht door Kolonel V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
RICHTINGSDIENST TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20 Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

ENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan particulieren of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de kosten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker niet komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar het alleen reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Brandstoffenhandel Fa. J. H. KRUL Jr.

Arnhem en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
hoofadres v. Centrale Verwarming

't Goedkoopst Adres
voor smaakvolle, solide
MEUBELEN is
MEUBELMAGAZIJN „T WOONHUY“
69 PARKSTRAAT 69

TELEF. 15328

GEEN FILIALEN

E. CASSUTTO & G. L. COURBOIS

TANDARTSEN
Lid van de Vereeniging „Oost en West“

Prins Mauritsplein 3 Tel. 50061
Goudenregenstraat 151 Tel. 31012

Piano Paleis

WAAROM behouden wij steeds onze Clientèle en worden wij iederen keer bij vrienden en kennissen aanbevolen?

OMDAT U bij ons op de meest correcte wijze wordt bediend, met vakkundige voorlichting en tegen zeer billijke prijzen. Een Piano aanschaffen is een kwestie van vertrouwen; kijkt in onze magazijnen, vóórdat U een Piano koopt; het verplicht U tot niets.

Groote sortering
ORGELS
en MUZIEK-
INSTRUMENTEN

GROENENDYK & CO
AGENTESSELAAN 24 B/D. LAAN V. HEERDERVOORT
DEN HAAG TEL. 32004

Boek-, Kantoorboek-, Kunst- en Fotohandel
„PATRIA“
Utrechtscheweg 46, AMERSFOORT, Telef. 653

Romans, Kinder- en Studieboeken
Kantoorartikelen Bureaumeubelen
Fotografie-Artikelen

Donkere Kamer v. Amateurs gratis beschikbaar

WIE ZINGT DAAR?

— DE „NEW EDISON“ —

Wij nodigen U uit tot een bezoek

KUNSTZAAL EDISON

DEN HAAG LANGE POTEN 15
ROTTERDAM WITTE DE WITHSTRAAT 88
BATAVIA RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
MEDAN HINDOESTRAAT 1-3

A B M

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOORDEELIGST ADRES:

AU BON MARCHÉ

A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

MELK, BOTER, KAAS EN EIENEN,
Kruideniers- en Grutterswaren.
L. M. ROMEIJN,
Colambusstraat 219 Den Haag
FIJNE VLEESCHWAREN.
Koek, Biscuits, Dessertwerken
Groninger Roggebrood.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maren bij
ISERIEF & Co Magazijn de Prijslijst
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Theresiastr. 65. DEN HAAG.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

1ste klas KLEERMAKERIJ voor
DAMES en HEEREN
OPGERICHT 7 APRIL 1904
VALERIUSSTRAAT 64 BOVEN DE
GRUJTER.
Inrichting voor Reparatiën, Veranderen en Oppersen
tegen vooraf bepaalde prijzen.
AANBEVELEND:
W. HEIJER, Valeriusstraat 64.

M. J. J. ESKEs - DEN HAAG
DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER
SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Eerste klas Bewerking Lage Prijzen
ATELIER VOOR KEEREN EN REPAREEREN

Stoomververij en Chemische Wasscherij
„DUINOORD”.
Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan
Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhooging
thuisbezorgd.
Heerencostumes . . . f 4.— Wol en Plu. p. el f 0.40
Mantelcostumes . . . f 4.— Handschoenen, per
Jassen, vanaf . . . f 2.75 paar vanaf f 0.20
Mantels f 2.75 Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f 1.— en f 1.20 Costuums f 1.50
Gest. Dek. f 1.50 en f 1.75 Idem m. ontvlecken f 2.50
Vitrages . . . per el f 0.15 Dames-Costuums
Madras f 0.20 naar grootte
Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

ANNO 1674
MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
VAN DE
STOOMWASSCHERY
BYVOET ZON
BLOEMENDAAL
TEL. 22016. TEL. 22016.

INHOUD: De nood te Wonosobo. — Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema. — Het Adatrecht van Ned-Indië. — Schuiver-Artist. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Int. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verrèn Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. Apeldoorn, II. 's-Gravenhage, III. Utrecht.) — Mededeelingen. — Mutaties van 7 tot 14 Januari 1925.

De nood te Wonosobo.

Nader ontvargen:
Van S. te H. f 5.—
„ J. J. L. te U. „ 10.—

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema 1).

VOORWOORD.

Na het vertrek van den heer Tillema van Sumatra, is in het Kol. Weekblad geen vervolg meer verschenen van diens reisbrieven. Gedeeltelijk is dit toe te schrijven aan overvloed van voor elk nummer beschikbare copie, maar ook, en vooral, aan de omstandigheid, dat de toegezegde reisbeschrijvingen en beschouwingen over hygiënische toestanden niet geregeld door de Redactie werden ontvangen. We meenen echter de interessante lectuur niet langer in portefeuille te mogen houden en zullen daarom in openvolgende Nrs. van het Kol. Weekbl. weder de vervolgen publiceren. De stukken, welke ons niet hebben bereikt, ontleenen we aan de Locomotief, aan welk dagblad de heer Tillema — stellig als oud-Semarangër — eveneens zijn dagboek heeft afgestaan.

Red. Kol. Weekbl.

Indrukken van Java.

Van Sumatra kwam ik op Java, het mij zoo goed bekende eiland. Men had er mij in patria op voorbereid, dat daar alles veranderd was. „Je zult het niet meer herkennen”, had men gezegd.

Ik heb goed uit mijn oogen gekeken, maar eigenlijk alles gevonden zooals ik 't had verwacht!

Veranderingen, ik bedoel werkelijke veranderingen, gaan uiterst langzaam, bij generaties.

Nu ben ik in 1896 in Indië gekomen, dus bijna een generatie geleden. Inderdaad hebben zich sedert dat jaar veranderingen voltrokken. Toen nog geen scholen voor de inheemschen, thans tal van inrichtingen van onderwijs, toen nog geen gemeenten, thans tal van steden waar het Europeesche deel der bevolking zich kan laten hooren, toen geen „Volksraad”, thans een college, waar de belangen der Europeesche bevolking op uitstekende wijze worden bepleit, toen nog geen hooger onderwijs, thans een faculteit, toen nog niet het bewustzijn bij den Javaan, den Sumatran, dat ook zij evengoed menschen zijn als de hooghartige Europeanen, toen nog geen auto's geen „draadloos”, geen eigenlijk inheemsche pers (het toen bij Van Dorp verschijnend blaadje kon den naam „inheemsch” niet dragen), toen nog tal van streken van den archipel, waar anarchie, doodslag, menschenmoord, hoogtij vierden; toen de gemoedelijke Europeesche samenleving, de heerlijke rijsttafel, schommelstoel, kabaja, slaapbroek, krossi-males, thans slecht Europeesch eten met 's avonds brood, stijve stoelen, pyama's, japonnetjes zonder mouwen, toen voor den Europeaan de heerlijk-ruime, koele-ouderwet-

1) Zie Kol. Weekbl. van 10 Juli, 24 Juli, 14 Aug., 25 Sept., 2 en 16 Oct. '24.

sche huizen, thans de benauwde kleine, woningen; toen nog totale afwezigheid van meenschapszorg, thans het beginnend besef van, dat zich uit, vooral te Semarang en Bandoeng; toen nog rustige rust, thans een waken, dat de Europeaan, die niet met zijn meegegaan, zich niet heeft verdiept in maatschappelijke vraagstukken, rauw op het lijf wreevelig maakt en soms ook bevreesd.

Neen, de zichtbare veranderingen op Java ben niet plaats gevonden sedert de jaren. in Holland was! Althans niet voor mij, die eigen werkkring ook oeg had voor hetgeen heen geschiedde.

Batavia vind ik nog altijd de waar kustplaats, die thans in hooge mate lijdt onder fout, in het verleden gemaakt, te weten stelsel uitbreiding en vergrooting. Ik geloof niet, dat groote fout thans nog valt te herstellen. Het en het woningvraagstuk, die uiterst belangrijke problemen voor ieder mensch, zijn voor die puzzles, die slechts opgelost kunnen worden op systematische manier terug brengen der leving daar tot het allernoodzakelijkste. Men daarbij stooten op zeer grooten tegenstand, wil, op tegenzin, op alles wat maar onaangenaam is voor de promotors, maar eindelijk toch meening, dat het wonen en werken in een kuststad onlogisch is, kostbaar en onproductief. weet zeer goed, dat enkelen het er volhouden, ik weet ook, dat „men” niet denkt in grooten len, niet statistisch!

Bandoeng was sedert 1896 wel zeer verdor! Van een baby uitgegroeid tot een stevige boy, die zijn knuisten weet te gebruiken, zijn rechten te verdedigen! Bandoeng, het nu juist op tijd gesicht om moderne begrippen, trent stadsuitbreiding e.d. ingang te doen niet alleen, maar ook om ze in toepassing te gen. Bezat het in 1896 het Pieters (Sijthoff) in wording, thans ziet men park aan park Bandoeng mag zich de plaats noemen, waar eerste hooger onderwijs werd gegeven. Indië veel opzichten een trouwe copie van Nederland, het hooger onderwijs heeft men met een Hollandsche traditie gebroken. En wel met deze studie er niet „vrij” is, wat in patria wel het is. Ik vind dien maatregel zeer juist en zeer. Het Hollandsche studentenleven leidt door groote vrijheid tot losbandigheid. Men spreekt van „selectie”, maar het is zeer de vraag selectie wel de goede is! Ze zou goed zijn, de werkelijk begaafden, de werkelijk toegeweede aanbleven. Maar dit is niet het geval. De vrijheid leidt er tot zeer ongeregeld werken „vossen” 'n paar maanden vóór het examen, maar heel enkelen, die werkelijk studeeren, zeer veel der „studeerenden” is eenige dwang studie zeer nuttig.

De maatschappij, die de niet geringe lasten hooger onderwijs draagt, bezit het recht te eisen dat de jongelui van de hun geboden geleug een nuttig gebruik maken. Dat het bestaande Technische Hoogeschool dit heeft ingezien, goede greep geweest. Als het nu ook nog vloed zou willen aanwenden er tegen te waken, zij, die zich als student laten inschrijven, waarbij de „oudejaars” lafheid, walgelijkheid, ploertigheid hoogtij vieren, waarbij de „jaars” hun groote geestigheid meenen uiten door allerlei handtastelijkheden, „pestige tegenover jongelui, die krachtens den adat niet gen „terugpesten” of wegslaan of boksen, den bestuur en senaat de studentenmaatschappij Indië een grooten dienst bewijzen. Ik voeg er aan toe, dat men in Engeland, althans te Edinburgh, waar een van mijn zoons studeert, het

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: HOOIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 10624

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650
hoek Conradkade

VRAAGT SCHOLTEN'S
ELFRIJZEND BAKMEEL
MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
 FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
 BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

Ringers Bonbons

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Alkmaar

dat met één streek — behoudens het adoptie-instituut — het geheele adatrecht der Indische Chinezen op Java en Madoera en in een zevental Buiten-gewesten heeft weggetooverd, doch dat in de praktijk niet die machts-ontwikkeling betoond heeft, die men er in Buitenzorg van verwachtte. Zou dat Staatsblad niet een dankbaar onderwerp voor een proefschrift vormen, waaraan een Chineesch jurist zijne krachten zou kunnen wijden?

Het hier bedoelde Chineezenelement laat zich onderbrengen in drie rechtskringen: in den eersten zelfstandige rechtsgemeenschappen vormende, gelijk in de Chineesche districten der residentie de Wester-afdeeling van Borneo, waarnaast staat de groep in de residentie Riouw en Onderhoorigheden, voorzover alleen betreft het eilandgedeelte, alsmede in de residentie Banka en de zelfstandige afdeeling Billiton (en het Maleische Schiereiland, dat wij buiten nadere beschouwing houden); voorts de Chineezen-nederzettingen in en om Bagan Si Api-Api en aan den mond van de Indragiri, beide op Sumatra's Oostkust.

De Chineezen op Java en Madoera vormen de kern van den tweeden kring als geen zelfstandige rechtsgemeenschappen vormende en met en naast andere landaarden levende. De derde groep vormt ten slotte de Chineesche arbeidersbevolking van Sumatra's Oostkust in de cultuurstreken.

De dagen zijn voorbij, dat men bij de beschouwing van rechts-kwesties onder de Chineezen het oog gericht moest houden naar Zuid-China; sedert een goede twintig jaar heeft de Indische rechterlijke macht het zuiver Zuid-Chineesche recht verder in zijne waarde gelaten en voortaan erkend, dat men in Indonesië moest aannemen een daarvan afwijkend Indisch Chineezenrecht. Hun echter, die dan een beweging los van China daaruit zouden willen afleiden, worden de noodige waarschuwingen door den hooggeleerden schrijver voorgehouden, daar intengende aanraking met Zuid-China op verschillende wijzen nog steeds blijft bestaan: heen en weer trekken naar het stamland, nieuwe aanvoer van sinkéhs, het voortdurend levendig houden van den band met het moederland (Chineesche taalbeoefening, inmenging van daaruit op bijzonder onderwysgebied).

Even wordt nog aangegeven, dat de bestaand hebbende en thans nog ten deele geldende wetgeving zich nimmer heeft verzet tegen het blijven hangen aan het adatrecht, (het sedert als vervallen te beschouwen artikel 11 A. B., het Vreemde Oosterlingen Staatsblad 1855 No. 79, gefundeerd op art. 75 R. R. (oud), artikel 78(2) R. R.).

Na deze algemeene beschouwingen, waaraan het 1e stuk is gewijd, wordt in het 2e stuk nu de sub 1 genoemde rechtskring aan nadere beschouwingen onderworpen; samenvalling nagenoeg met den Maleischen rechtskring, in het 1e deel behandeld, en met de gambircultuurstreken wordt vastgesteld. Voorts wordt bij den omvang van dezen rechtskring de aandacht gevestigd op het feit, dat de Chineezen in zoo'n grooten getale hier zijn binnengedrongen, dat de verhouding tot de Indonesische bevolking, zoo niet in het voordeel dier Vreemde Oosterlingen valt, zij dan toch een belangrijk bestanddeel der bevolking vormen; zelfs kan van Selanggor op het Maleische Schiereiland als een Chineezenland gesproken worden. In dit verband mag wel de vraag gesteld worden of althans voor onze Oost de immigratiewetgeving dusdanig regelend werkt, dat den voor dezen rechtskring gewenschten importkrachten weinig beletselen in den weg gelegd worden.

Opmerking verdient dat, noch het reeds genoemde S. 1855 No. 79, noch het uitsluitend op Chineezen betrekking hebbende S. 1917 No. 129 in dezen rechtskring (behalve de Oostkust) van toepassing zijn; blijkbaar heeft men het nog niet aangedurfd de „georganiseerde Chineezen“, als ik het zoo eens zeggen mag, onder Westerschen rechtsdwang te brengen, al is te verwachten, gelet op de rede van den Landvoogd bij de opening van den

TE HUUR

gemeubileerde Suite
 (parterre) met gebruik van keuken
 f 75.- per maand.

Adres: Ieplaan 139.

ZUID-HOLLANDSCHE BRANDSTOFFENHANDEL

Firma J. KUIJER

Levering
 van uitsluitend prima
 Brandstoffen

Regentesselaan 276 Den Haag
 Telefoon 35659

HET ZUID - DEN HAAG

Groenmarkt 37 Telefoon 12514
 SALON ORKEST onder leiding van
 Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

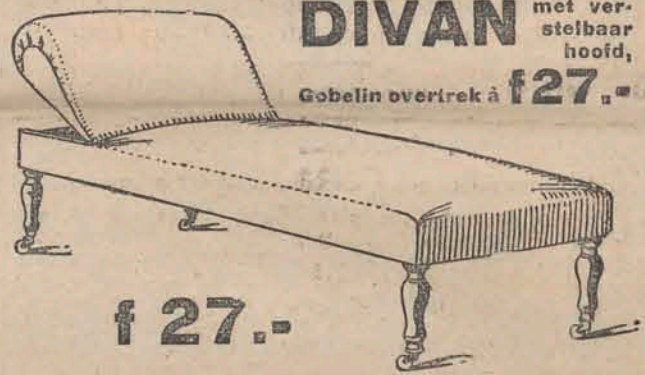
Vloeiend ENG., FR., D., SPAANSCH
 spreken en corresp. in slechts 1 MAAND.
 Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind.
 ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS“ 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

DIVAN met ver-
 stelbaar
 hoofd,
 Gobelin overtrek à f 27.-

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubi-
 leeren en stoffeeren van woningen

Firma VAN CAPELLE Jr. DEVENTER

Batikverven — Schabloneerverven — Penschilderverven
 — Schablonen — Batikteekeningen — Etc.

Artikelen voor:

Chineesch Lakwerk — Pastinello — Florescan Stencilling
 — Brandschilderwerk — Etc.

Schriftelijke lessen. Cursussen in geheel Nederland
 Verkoop en gros en detail. Postcheq. en Giroreken. No. 66058

Maison H. SIMONS 's-Gravenhage.

MANTELHUIS

HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West“

JAPONNENHUIS
 NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie
 Voordeelige prijzen!

men niet kent. Daar zijn alle studenten tegen zeer matige contributie lid van een groote, zeer belangrijke „union“, die veel biedt, waaraan onze studentenverenigingen niet kunnen denken!

De Semarang was voltooid, wat voor een deel jaren voor 1914 was voorbereid. Op het gebied van volkshuisvesting staat die stad ver boven zustersteden Batavia en Soerabaja. Semarang met haar schitterend achterland tot woonmogelijkheden als havenplaats, waaraan beide concurrenten niet kunnen denken; want maal zal bij handel en industrie moeten posten de overtuiging, dat de laaggelegen haven het best geëxploiteerd worden door er niet aan wonen!

het bezoek aan de gemeentelijke handels- was ik, niettegenstaande mijn medeleven in met Indië, toch getroffen. Ik zag er eenige ansche meisjes op de banken zitten. Zoo iets en voor pl.m. 30 jaar voor onmogelijk hebben den. Bij mij rijst de vraag, of in verband met bevolkingsvraagstuk (in zeer ruimen zin ge- en) de Javaansche vrouw goed doet, het leven en Europese zusters getrouw te copieeren. Ik n.l. niet, dat de vrouw in Europa met haar naar gelijkstelling met den man, wat een biologische onmogelijkheid is, op den juisten is. Wellicht is dat streven der vrouw in Europa gevolg van de eenzijdige economische wereld- houwing van politici, leiders van nijverheid, tel en verkeer.

voor het eerst van mijn leven bezocht ik Ma- Het stadje was een openbaring voor me. den indruk, dat het zijn licht te veel onder menmaat houdt. Wat publiciteit in zake woon- oningzaken zou de uitbreiding zeer ten goede n. Het kan gemakkelijk voor Oost-Java wor- wat Bandoeng voor West-Java is. Ik hoop, dat ang, evenals Semarang en Bandoeng dit reeds aandaacht zal wijden aan de belangen der min- den: *noblesse oblige!*

erabaja heeft sedert '14 haar mooie elec- tram gekregen, haar havens en haar taxi's. zoover ik ben ingelicht — ik had jammer ge- geen tijd om de stad evenals in '14 onder be- leiding te doorkruisen — heeft ze op woon- oninggebied al even weinig gepresteerd als zusterstad Batavia. Wat mij in dit verband te ten hoogste verwonderde, was het feit, dat hotel, waar ik logeerde, gewaarschuwd werd het gebruik als drinkwater van het water der aangelegde waterleiding. Informeerend, vernam dat de capitatie der bron te wenschen overliet. vraag me af, hoe zoiets mogelijk is!

(Wordt vervolgd.)

Het Adatrecht van Ned.-Indië.

mededeelingen over de 1e en 2e aflevering
 het 1e deel van Van Vollenhoven's adatrecht
 van Nederlandsch-Indië.

Door Mr. P. A. F. BLOM, c.n.

een langen tijd van wachten — immers in verscheen de laatste aflevering van het 1e deel van de ernstige beoefenaars van het adatrecht met een omvangrijk geschrift, dat ons het adatrecht van de in Indonesië neergestreeken Vreem- nog n. Oosterlingen afschildert. Het valt niet te verwon- en, dat dit recht der Chineezen, die in het groot- n. Zuid-China zijn uitgezwermd naar onze de hoofdschotel der beschouwingen vormen, de hoogst verdienstelijke werken van den ons ontslapen Mr. P. H. Fromberg Sr. in groot- mate als vindplaatsen voor het onderwerpelijke bijgedragen hebben. Van veel minder gewicht recht der Hindoe's en Arabieren.

meester heeft op zijn eigen kenschetsende van uiteenzetting vooral de aandacht gevraagd het Chineezen-Staatsblad (S. 1917 No. 129),

LUX- en ORTHOPAEDISCH SCHOEISEL
 naar maat

Bankastraat 4p A. A. DE RIDDER Den Haag

adres
 G is het
 rad
 el. 35650

HET WOONHUIS
 BREESTRAAT 36 LEIDEN TELEF. 1750
 BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ
 BEDDENMAKERIJ
 Grootte sortering in Tapijten, Bedden, Meubelen,
 Vloerzeilen, enz.
Complete Woninginrichting
 Begrotingen en Adviezen kosteloos.

M.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEPHOON
 DEN HAAG 14427

 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
 brandstoffen, tegen billijken prijs en
 gegarandeerde maat bel dan op 14427.

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
 Valeriusstr. 28-38
 DEN HAAG
Grootste Speciaal Magazijnen
 in Japonnen, Blouses, Rokken,
 Peignoirs, enz. enz.
 Gedurende den Winter steeds nieuwe zen-
 dingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

Haarlem en Omstreken.
Heemstede wonen
 (lage belasting)
 Vraagt Woninggids aan:
HEEMSTEDE'S WONINGBUREAU
Corns. L. KWAK
 Makelaar
 Kantoor: **HEEMSTEEDSCHE DREEF.** Tel. 29236
 Tramhalte Blauwe Brug.
Bouwterreinen
Villa's - Heerenhuizen
 Koopers of Huurders geen kosten.

HET IS VAN BELANG
 bij het aanschaffen van een kleedingstuk zeker te
 kunnen zijn, dat men de volle waarde voor zijn
 geld ontvangt.
 Wij staan borg voor de prima kwaliteit en
 onberispelijken Pasvorm voor ieder figuur onzer
 1ste klas Engelsche Gemaakte Heerenkleeding
DE RECOMMANDATIE BEWIJST HET

Plein 35 te de Tempelstr. **HAARLEM**
 Even goedkoop als confectie doch gelijkstaand
 aan beter maatwerk
 The Perfection of Ready to wear clothing.
 Geen Filialen te Den Haag

Melkhandel „Archipel“
 Sumatrastraat 32 (nabij de Bankastr.)
HET adres voor UW
 Deensche Roombater f 1.25 per pond.
 Berliner Leverworst 22 cent per ons.
 Alles prima kwaliteit en scherp concurrerend.
 Aanbevelend E. L. TINKELBERG.

Volksraad in het jaar 1924 gehouden, dat de vigeur van voornoemde Staatsbladen aanmerkelijke(?) uitbreiding zal krijgen.

Het baart geen verwondering, dat de gewelddadig opgeheven rechtsgemeenschappen in het oude goudland ter Borneo's Westkust gevormd, de buitengewone belangstelling van den hoogleeraar hebben getrokken. Wie den naam Montrado hoort, denkt dadelijk aan de vele straf-expedities, die het Indische Leger heeft moeten houden, alvorens de Chineezzen tam waren geworden, ten slotte is alles, wat er aan kongsi in de beteekenis van republiek was, opgeruimd; men heeft daar met krachtige hand ingegrepen. Deze kongsi's kwamen voort uit autonome mijn- of landbouwgroepen, die op hare beurt weer voortgekomen waren uit groepen immigranten, die, het spreekt wel vanzelf, sèng-verwantschap vertoonden.

De band, die alles bijeenhield, had met een genealogische groep niets te maken, de afgelegde eed van onderlinge trouw deed het hem. Niet bekend is van deze autonome districten of ze behalve eigen bestuursbevoegdheid, rechtspraak, politie en later scherp afgezette grenzen, ook eigen wetgeving hadden. Het uiterlijke teeken van eenheid was het kongsi-huis, waarvan er soms twee voorhanden waren.

Ongemoeid als zij langen tijd gelaten zijn, zoowel door de Dajaksche bevolking, door de Maleische kustvorsten en later door het Nederlandsche gezag, brachten deze occupanten van land het alras tot heerschers over den grond; de kongsi ging zich als meesters over den grond gedragen, verenigde zich somtijds met andere tot een hoogere rechtseenheid: de federatie met een eigen federatiehuis.

Het Nederlandsche gezag maakte aan dat alles een eind, de laatste kongsi werd in 1884 onthonden, haar grondgebied tot rechtstreeks gebied verklaard. De zucht tot associatie leidde evenals elders (zie bijv. bij Abdullah over de Tjien Tji Hoei) tot geheime genootschappen, die het ons maar al te lastig maakten.

Van heel wat minder beteekenis zijn de Chineezendorpen in den Riouw-Archipel, die deels handelsdorpen, deels bijeenwoning van groentekwekers of varkensfokkers of beide zijn; van deze dorpjes en van Bagan Si Api-api wordt nu meegedeeld, dat zij een samenvoeging van kongsi's (thans het woord in de beteekenis van gilde gebezigd) zijn zonder echter een rechtsgemeenschap te vormen.

De voormalige kongsi van de Westerafdeeling vinden wij in heel wat beperkter beteekenis terug op de eilanden Billiton en Banka onder de Chineesche tinarbeiders. Behalve deze in rechtsgemeenschap staande Chineezzen zijn de overige in laatstgenoemd gewest aanwezige rasgenooten tot zes gemeenten vereenigd, dank zij een ingrijpen van het gewestelijk bestuur; of een en ander al in stand zal blijven, is te betwijfelen, waar er reeds twee gemeenten op apegapen liggen of reeds ten ondergegaan zijn.

Nadat eenige weinige regels gewijd worden door Mr. van Vollenhoven aan de individuen (het aantreffen van vele Hakka's, minder Hoklo's of Swatow-Chineezzen en Foekhiëns (uit Foochow) of Hokkiëns (uit Emoy) wordt alsdan besproken het bestuur, de rechtspraak en de regeling. In de Westerafdeeling vertoonden de kongsi's een meerhoofdig bestuur met als primus de kap-thoi (kapitan-toea), terwijl de eerdergenoemde federaties eenhoofdigheid van bestuur (kapitan) kenden, welke ambten niet op vererfbaarheid konden wijzen. De geheele aanwijzing der hoofden draaide in de practijk neer op een verkapte oligarchie. Bij de praktische Chineezzen moest het bestuur zich wel uitsluitend richten op het doel der kongsi, hetwelk op land- dan wel mijnbouwgebied gelegen was. Waarschijnlijk is het Riouwsche soengij-hoofd voortgekomen uit den concessionaris van grond voor gambir- en peper-teelt bestemd, die strooken gronds daarvan uitgaaf aan de eigenlijke bouwers; eenzelfde verschijnsel is

MATHIEU PIETERS
 Art. Photographe
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

in de seneubo's in Atjeh te zien geweest.

Mijnhoofden met hun schrijver en twee hangers vinden wij in het mijngebied op Bankaliton (alleen gekozen uit de oude deelgerechten door de kongsi-genooten), daaronder treffen barak- of ploeghoofden aan.

De hooger aangehaalde door het Gewestelijk stuur uit den grond gestampte bestuursgemeenten hebben een op Westersche naapierij gegrond met een voorzitter, secretaris en politiepersoneel en genieten op geen enkelen wettelijken slag gefundeerde gemeenterechtspraak en gemeentendiensten.

Vielen belastingen eertijds den kongsi's (1884 was daarvan in de Westerafdeeling sprake meer en ging van toen af alles naar 's kas. Na de opheffing van het Sultanaat op Lingga vervielen de door den Vorst geheven neezenbelastingen.

Ten slotte kan nog vastgesteld worden, dat rechtspraak, door de kongsi's op Borneo oefend, met haar verdwenen is; van de evenaerorde Gemeenterechtspraak op Bangka schijnt de werkelijkheid niets terecht te komen.

Als volkenrechtelijk verschijnsel maakt de leerde schrijver even gewag van het vele gekende kongsi's in West-Borneo onderling, die tot logen leidden, zoo zelfs, dat daar ook oorlogen bond van kongsi's gekend werd, waarbij natuuzwakken steun zochten en vonden bij de sterkere.

Met voorbijgaan van het verwantschapsrecht bij den rechtskring Java nadere bespreking vinden, volgt een ampele beschouwing van het welijksrecht met verdere verwijzing naar genden kring. De endogamie van Zuid-China doet hier uit den aard der zaak niet voor, vereis alleen, dat men iemand van een anderen schiekiest. Als merkwaardig uitwendig teeken van schil tusschen de Chineesche wet daar en hestaand recht hier is wel, dat de Borneo-Chinees het algemeen recht heeft op de weduwe zijns ders, wat in de Chineesche wet niet alleden is, maar zelfs als zwaar delict aangewordt.

De positie van de Chineesche vrouw ken zich het best door de mededeeling, dat in de districten der Westerafdeeling de vrouw man meewerkt en bij den landbouw en het naar de passers krachtige hulp biedt. Van recht van veel-vrouwendom profiteeren weinigen; de meesten hebben slechts één erfacht geldt in groote trekken voor dezen kring, al zullen er (nog wel onopgespeurde schillen bestaan.

Bijzonder frappant is de mededeeling, Singkawang het saldo van een Chineeschen alleen vererfbaar is, zoodat de positie van beneficiairen erfgenaam aanwezig is en afwijking van den Zuid-Chineeschen regel, doode zoowel activa als passiva op de zoon kleinzoons overgaan.

Vanzelf sprekend is het, dat het agrarisch van de Borneo-Chineezzen in de allereerste de aandacht trekt. Naast regelmatige bebouwing de roof- of ladangbouw wel voorgekomen zijn, als norm moet evenals bij de goudgraverij dament een vaststaand grondenrecht zijn.

In Riouw was roofbouw onder de Chinees landbouwers troef; gelijk de lezer reeds weet, daar de peper-, en gambirbouw in Chineeschen, waarbij kan worden opgemerkt, dat Chineeschen ondernemer of tauké neger (padjeg) kent, die van den Sultan of (later) diens vertegenwoordiger tegen betaling van ke som gelds, naast (later) een jaarcijns, een bouwconcessie kreeg, welke wel een tijdelijk doch vervreemdbaar was. Van dezen ondernemer nu moest de Chineesche tuinbouwer, die in hon zelf woonde, het hebben; hij kreeg n.l. de verplichting tot afstand tegen een gereduceerde marktprijs van het door hem geteelde een ver

SAGEWKA's Muziekschool
 OPGERICHT 1916
Vaillantlaan 27 Den Haag
 Privaat- en Cursuslessen Piano, Viool, Violoncel
 Mandoline, Banjo, Gitaar en Luit.
VRAAGT PROSPECTUS
INSTRUMENTEN IN HUUR EN HUURKOOP

L. J. VAN DER WA
DAMES- en HEERENKLEEDERMAK
PAUL KRUGERLAAN 22, DEN HAAG
UITGEBREIDE COLLECTIE STALE
BILLIJKE PRIJZEN.

TH. MESSINK - DEN HAAG
 DE SWEELINCKSTRAAT 97 TELEFOON 35098
**Kledingmakerij voor Dames, Heeren
 en Rijkleding**

...werkingsrecht, daarin bestaande, dat hij een
 recht kreeg op dat gewas, met als gevolg
 dat, als hij de kebon verliet, hij zijn recht
 kon doen gelden op een afkoopsoom. Een variant
 dat, als de tauké negeri buiten het gebied van
 Sultan verblijf hield, alsdan de tauké kebon
 zich als tijdelijk gerechtigde voordeed, terwijl
 de geldschietervorm alleen aanwezig is on-
 verplichting van uitlevering van al zijne pro-
 dukten aan den geldschiet; deze laatste wijze
 ook de arangbouw. Ook kon de Chinees con-
 krijgen voor klapperteelt (op de Anambas-
 ten), voor kalkbranderijen, voor sagoe (in
 ga). Al sprak men daarbij van sewah tanah, die
 den Vorst moest betaald worden, ons Burger-
 lijk begrip „huur” is het niet geheel.
 een algemeene maatregel van bestuur vervat in
 1917 no. 662, doet de Chineesche grondrechten
 den Riouwarchipel op den ouden voet bestendi-
 gts maar bestaan hebbende op 1 Maart 1913
 trekking hebbende op bepaalde soort gronden;
 maast laat het in S. 1918 no. 368 neergelegde
 vernementsbesluit toe, om van het Land het als
 nert of voor bedrijf geoccupeerde zeestrand of
 eroever te huren. Willen Chineesche occupan-
 van andere gronden dan die reeds beschreven,
 re rechten niet verloren zien gaan (ondanks art.
 R. [oud]), dan moeten zij een Europeeschen
 aanvragen. (S. 1917 no. 662 en 1918 no. 367).
 an Banka wordt peperbouw gemeld op gronden,
 met een zoogenaamd „occupatierecht”, zijn-
 en ten allen tijde ophefbaar bewerkingsrecht,
 den Resident gegeven sinds de hem in 1890
 nende machtiging, nader in 1901 en 1906 ge-
 door de Gewestelijke Bestuurders, al zullen
 adanks ook zonder dat recht wel kebons zijn
 gelegd; op Billiton komen al wat minder peper-
 ren voor. Grondverwerving op het Maleische
 ereiland gaat niet naar adatrecht, doch is ge-
 nd op Britsche bepalingen.
 n het schuldenrecht is wel allereerst het ver-
 waard, dat de gedwongen ontbinding der
 gts in de Westerafdeeling van zelf ook de
 als geldschietier om hals bracht.
 den Riouwarchipel binden de geldschietiers
 rasverwanten of Indonesiërs met een z.g.n. „ta-
 „ zijnde voorschotten, die niet binnen een be-
 den tijd behoeven afgelost te worden, doch er
 egenheid om bij wanpraestatie den rechter ter-
 in de zaak te mengen. Als werknemer ziet
 den Chinees onder den naam van koeli,
 nja of langkoeng, bij Chineesche landbouw-
 nemingen, houtskoolbranderijen, panglons
 nimen, in de Chineesche gambirfabrieken, vroe-
 ook de pas aangekomen singkëhs in de goud-
 rieten der Westerafdeeling, die nog niet in de
 gts waren opgenomen. De tinwinning op Bangka
 andelijks een gedeelte uitgekeerd, de rest op Chi-
 sch nieuwjaar; komt nu de koelie tusschentijds
 ort dan moet hij tegen rente gaan leenen bij
 werkgever. Onder de tinkoelies op Billiton ko-
 twee werkwijzen voor, n.l. de gelijkelijke deel-
 gthigheid in de opbrengst en daarnaast het hun
 aarborgd aandeel in de opbrengst. De kongsi
 vennootschap moet ook hier ruim voorkomen,
 tal van reederijen kent men ook de kleine
 gts voor agrarische doeleinden, zoo exploitatie
 gambir-terreinen.
 derling hulpbetoon, zoo inhaerent aan het
 the dorp van Zuid-China, komt ook hier
 or, al weet men er tot nu toe nog weinig van; een
 (later mededeeling van Borneo is alles, wat er te
 van een land-
 dan volgt nu een enkele mededeeling over
 tenrecht en rechtsmiddelen. Zoo wordt het
 van meer dan een hoofdvrouw als zwaar
 aangerekend, terwijl op Bangka een soort
 recht der mijnkongsi's bekend is.
 2e stuk eindigt met een waarschuwing aan
 werkgever om toch vooral niet het reeds meer

Familiewasscherij van den Eersten Rang
Firma G. HILBERINK Sr. - Apeldoorn
 OPGERICHT 1870 TELEFOON 582
 Helder waschgoed - Minimum slijtage
 Concurrerende prijzen Geen vermissingen
 Chloor wordt niet gebruikt voor het bleeken
 VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT EN INLICHTINGEN
 Verzending door het geheele land

genoemde S. 1917 no. 129 zoo maar klakkeloos in
 dezen rechtskring in te voeren en aldus de kongsi-
 vennootschappen te schaden door hen te dwingen
 een handelsrecht in te gaan als tegenovergesteld
 aan het Chineesch rechtsbewustzijn op dat punt;
 ook maakt niets aannemelijk, dat het voornoemde
 Staatsblad de Chineesche rechtstoestanden zal ver-
 beteren. (Wordt vervolgd).

Schuiver-Artist.

Pak Kasran is zijn naam; kampoeng Pesapèn in
 Kediri zijn woonplaats.
 Reeds jaren wordt hij door zijn kleinkinderen
 onderhouden en gesteund in zijn kommervol be-
 staan; sinds zijn schrale beenen verstijfd zijn na
 een val.
 Zijn beverige handen knutselen graag; zij geven
 vorm aan het gedachtenspel zijner fantasie
 Pak Kasran schuift graag; naar zijn opiumpijp
 snakt zijn verdord lichaam elken middag na eenige
 uren inspannend knutselen op het matje achter in
 de pendopo.

Een meester is Pak Kasran in hout- en bamboe-
 bewerking. Met zijn beitel, vijl en mesje snijdt hij
 poppefiguren van Javanen en Chineezers, die in hun
 nationaal plunje getoken interessante voorstellin-
 gen geven van volkssyden in de Indische samen-
 leving. Karakteristiek gekleurde figuurtjes, zeer
 natuurgetrouw geplaatst in hun dagelijksche omge-
 ving en voorzien van hun attributen, geven een hoog
 denkbeeld van den aangeboren kunstzin van den
 toekang.

Een oude bedelaar met sprekende gelaatstrekken,
 een straatmuzikant, een hengelaar aan den rivier-
 kant, een gardoe met slapende en ook wakende desa-
 politie, een saté-verkooper met zijn transportabel
 keukenbedrijf, zij allen zijn figuren uit Kasran's
 omgeving, die hij weet weer te geven in meester-
 stukjes van klein-kunst. Ook de Chineesche forens,
 de wettome gast, die geld en goed brengt in het
 verre binnenland, ontgaat zijn aandacht niet. Een
 energieke Singkëh, die den landman zijn oogst af-
 koopt aan den eenzamen desaweg, levert voor
 Kasran een ongezocht model op voor een interes-
 sant poppetafereel.

Een dozijn van deze zeldzame meesterstukjes,
 karakteristieke typen voorstellend uit het desa-
 leven, zijn sedert eenige dagen in de toonkamers
 van „Boeatan”, Heulstraat 19 te 's-Gravenhage, te
 bezichtigen.

Van Week tot Week.

6-12 JANUARI 1925.

Voor Wonosobo. Het comité tot leniging van den nood
 in Wonosobo heeft succes gehad met zijn actie.
 Zooals bekend, heeft Raden Mas Noto Soeroto in
 zijn orgaan Oedaya, dat beoogt Nederland en In-
 donesië tot wederzijdsch begripen te brengen, een
 oproep geplaatst om steun te verlenen aan zijn
 geëisterde landgenooten. Er kwamen verscheidene
 giften binnen, een bazaar heeft zijn werk gedaan;
 op 1 Januari was de stand van de kas f 2114.84.
 Daarbij komen dan nog de opbrengst van de H.B.S.-
 voetbalmatch, de recette van Dolle Hans en ver-
 scheidene giften, waaronder een belangrijke van
 onzen gezant te Cairo, mr. P. J. graaf van Lim-
 burg Stirum.
 Het adres van het Comité, dat steeds gaarne
 giften in ontvangst blijft nemen, is Laan v. Meer-
 dervoort 60. (Vaderland, 8 Jan.).

De Bestuurshervorming. Het Alg. Ind. Dagbl. verneemt
 uit goede bron, dat de benoeming van een gou-
 verneur van West-Java per 1 Mei a.s. tegemoet kan
 worden gezien, terwijl de instelling der provincie
 zal volgen op 1 Januari 1926.

Regent van Rangkasbitoeng. Aneta meldt, dat de Re-
 gent van Rangkasbitoeng, Raden Adipati Aria Soe-
 ria di Poetra, met pensioen zal gaan. Zijn opvolger
 zal zijn de path van Bandoeng, Raden Soeriami
 Hardja.

F. C. DE BRUIJN
 Danckertstraat 43 Telef. 34088
 Comestibles, Vleeschwaren
 Koloniale Waren
 Indische Ingrediënten
 Bezorging door de geheele stad

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 12512
 DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

MAISON
DROUOT
 Fred. Hendrikl. 85
 Telefoon 52379
 DEN HAAG
 Woning-
 Inrichting
 Beleefd noodigen
 wij U uit tot een
 bezoek aan onze
 Magazijnen
 en Modelkamers

W. J. M. SIMONIS'
 BEDDENMAGAZIJN
 GROENMARKT 34
 TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS
 ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-
 NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN
 TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

DANKBETUIGING.
 Ondergeteekende was jarenlang lijdende aan
 asthma en kon niet werken. Is in 7 weken tijds door
 Dr. v. d. POORTEN, Nobelstraat 1a, Den Haag, vol-
 komen genezen en doet nu, na 14 jaar, weer werk-
 zaamheden.
 (w.g.) DE BOER, Leiderdorp.

Magazijn van
Heerenhoeden en Pelterijen
EDUARD PELGER
 Prinsestraat 35 - Den Haag
 Telefoon 13902

H. HELMERS
 BONISTRAAT 31 TEL. 14844
 'S-GRAVENHAGE
 In COMESTIBLES
 en KOLONIALE WAREN

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole“

Vis à Vis Station • Telef. Interc. 41
Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER, Li. de Ver. „Oost en West“

BLOEMENDAAL.

BESCHIKBAAR. Hotel „RUSTHOEK“ Bloemendaal
REIJNDERS, Prop.
Lid der Ver. „Oost & West“

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. op deloogerik.
PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51 23

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LEUR
Pension „VAN ARNHEM“ 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.
VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.
BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. Huize „Elisabeth“, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Pension E. M. Blewanus, A. v. Selmsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.
Kamers disponibel voor Families, m. ofz. pension Mevr. VAN DIJK. de Ruijterstr. 54, Haag.

ROTTERDAM.

BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOUTWEG 91 TELEFOON 52564
Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus“, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.
Stroomend water. Electricisch licht.
Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.
Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.
Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.
Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

Maison BRESSER

Spijkerstraat 225 ARNHEM Telefoon 1811

Uitzending van Dinners

Speciaal huishoudelijk toebereid met de beste ingrediënten
Levering van Familie- en Trouwdiners met en zonder bijlevering van service
Aanbevelend, J. A. SCHWANER, Cuisinier

Kasteel „Oud-Wassenaer“

Telefoon Kievit 571
15 minuten per Electr. Tram van Den Haag Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

F. J. WOLFF,
PENSION „ARCHIPEL“
BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

Hotel „DE ZALM“
MOLENSTRAAT 49 'S-GRAVENHAGE
Bij Indische Families zeer bekend Eerste rangs Familiepension. Geheel vernieuwd 1924.
Stroomend water. Centr. verwarming. Pens. vaf f 6.50
Onder zelfde directie Hotel DU PASSAGE.

Las Palmas of Miangas. De kwestie tusschen Amerika en Nederland over het bezitsrecht van het onbeduidende eilandje Las Palmas (Spaansche naam) of Miangas (Nederl. naam), gelegen benoorden Celebes, blijft in de pers een dankbaar onderwerp van bespreking. Voorloopig houden wij het er voor, dat op „Poeloe Jellesma“ (een derde naam, doch die niet op de kaarten voorkomt), ten rechte de Nederlandsche vlag waait.

Gouverneur-Generaal Fock bezoekt Sumatra. De landvoogd gaat 28 Maart op reis voor het brengen van een vijfdaagsch bezoek aan Palembang, Pladjoe, de Boekit-Asammijnen, Kajoeagoeng en Tandjoengradja. Daarna wordt een bezoek gebracht aan Medan. Mr. Fock wordt vergezeld door den algemeen secretaris, den heer G. R. Erdbrink. (Aneta, 10 Jan.)

G. A. Fokker †. Te Bandoeng is in den ouderdom van 62 jaar overleden de heer G. A. Fokker, gep. ingenieur, chef der exploitatie van Staatsspoorwegen op Java.

Mr. H. Schuijten †. In den ouderdom van 71 jaar is te 's-Gravenhage overleden de heer Mr. H. Schuijten, oud-raadsheer bij het Hooggerechtshof van Ned-Indië.

Directeur van Gouvernementsbedrijven met verlof. De Directeur van Gouv.-bedrijven is voornemens in Mei met verlof naar Europa te gaan. Hij bereidt het oud-hoofd van den mijnbouw Hövig voor, om als zijn vervanger op te treden. (Aneta, 7 Jan.)

Lyceumplannen te Batavia opgeschort. Aneta meldt d.d. 7 Jan. uit Batavia: De plannen voor oprichting van een lyceum alhier, zijn voorloopig opgeschort.

Politieschool te Buitenzorg. Volgens Aneta, d.d. 7 Jan. is de Politieschool te Buitenzorg samengesmolten met het Centraal-depôt voor de gewapende politie te Soekaboemi.

Een Caoutchoucbedrijf te Bila. De directeur van landbouw gaat een dienstreis maken naar Sumatra, in verband met het op te richten caoutchoucbedrijf te Bila. (Aneta, 7 Jan.)

Gebrek aan ingenieurs. Volgens een Aneta-teleg. dd. Weltevreden 7 Jan., heeft de Staatsspoor gebrek aan werktuigkundige ingenieurs.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is bevorderd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau de hr. H. J. Preis, tijdelijk burgerlijk ambtenaar, sectieleider bij de herzieningsbrigade van West-Java van den topogr. dienst.

Het nieuwe mailcontract. Een nieuw mailcontract is gesloten, dat loopt tot einde 1926. De postdienst heeft daarbij niet langer zeggenschap in de vertrekuren van de schepen. De vroegere bepaling voor een verplichten wekelijkschen maildienst is vervangen door die voor een geregelden maildienst. De financieele verplichtingen zijn evenwel gunstiger voor den postdienst. (Aneta, 5 Jan.)

Resident Bedding. De resident van Bantam, de heer J. C. Bedding, is op zijn verzoek met 18 Maart eervol ontslagen. (Aneta, 5 Jan.)

De radioverbinding met Indië. De directeur-generaal der posterijen en telegrafie maakt in de Staatscourant bekend, onder verwijzing naar hetgeen vroeger is medegedeeld omtrent de rechtstreekse radiotelegrafische overbrenging van Regeerings-, dringende-, gewone- en uitgestelde telegrammen zonder via naar Ned-Indië (Stc. van 3 Mei 1923, no. 86, en van 6 Maart 1924, no. 47), dat van den radioweg thans, voor zoover daartoe gelegenheid bestaat, mede gebruik wordt gemaakt voor de overbrenging van perstelegrammen tegen verlaagd tarief (f 0.43 per woord), die niet zijn voorzien van de kostelooze aanwijzing „draad“ of van eene aanwijzing betreffende de verzending per kabel. De overseining van deze soort telegrammen vindt als regel plaats in den laten avond of in den nacht.

Jodium op Java. De heer Ellinger heeft in Bandjoerip, in het Soerabajasche, een spuitende bron van jodiumhoudend water aangeboord en aan de regering verzocht een overeenkomst te mogen aangaan voor de winning van jodium en eventueel van aardoliën.

Radioverbinding Nederland—Indië. De radioverbinding Nederland—Nederlandsch-Indië heeft, voor zoover het aan Nederland toekomende aandeel betreft, over 1924 f 596.663 opgebracht.

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
A. W. VOLMER, Directeur.
Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. D. C.

Holl.-Indisch Restaurant „NOBI“

Sweelinckstraat 158 Telefoon
Tevens uitzending van Holl. en Ind. Dinere
Rijstafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en
Holl. Dinere . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en
Beleefd aanbevelend, MEVR. N.
Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 Sweelinckstraat

Het is te verwachten, dat de opbrengst of nog belangrijker hooger zal zijn.
Koninklijke gift ten bate der Zending. De Koninklijke gift geschonken ten bate der arbeid der Rijnsche zending op de Molukken eilanden.

Huldiging nagedachtenis Van Heutsz. Ook te heft zich een comité gevormd tot huldiging nagedachtenis van Generaal Van Heutsz. De gemeester, mr. Van Sonsbeek, heeft het eerezitterschap aanvaard; voorzitter is generaal joor De Quay, secretaris de heer Vorstman, gouverneur van Celebes en Onderh.; penningmeester de heer G. Ingen Housz.

Landbouwmaatschappij in de Vorstenlanden. Te is opgericht de landbouwmaatschappij P. met een kapitaal van f 250.000.—.

Meevaller van vijftig millioen! Het Bat. Nwsbl. meldt, dat de dienst 1924 een vijftig millioen den gunstiger zal uitvallen dan waarop bij grooiting voor dat jaar gerekend was.

Malaria-epidemie. Aneta meldt dd. 12 Jan. De epidemie in het Soerabajasche district G. kenkend is uitgewoed. Sedert 19 December 5000 zieken voorgekomen en 1500 sterft. Thans zijn er nog 2000 zieken. Kinine voor nieuwe gevallen.

Jubileum Deli-Batavia Maatschappij. De Deli-Batavia Maatschappij te Amsterdam zal Maandag a.s. haar 50-jarig bestaan herdenken.

De vulkaan Papandajan. De Papandajan heeft nieuwen krater gevormd en vertoont toenemende werkzaamheid. (Aneta, Bandoeng, 9 Jan.)

Zeeroof in Ned-Indië. Naar thans bekend wordt, het eind van December een geval van zeeroof, hoogte van Kaap Tongdang voorgekomen. Twee acht opvarenden, afkomstig van Bengkalis, twee verdronken. De Chineesche roovers ten. (Aneta, 9 Dec.)

Een patrouille aangevallen in Atjeh. Uit Kota-Bedjij wordt gemeld, dat drie kwaadwilligen in het labohsche een patrouille hebben aangevallen. maréchaussée werd met een vergiftigd speer dood, een kwaadwillige werd eveneens gedood. (Aneta, 9 Jan.)

De Ind. P., T. en T. in 1924. De inkomsten van Post-, Telegraaf- en Telefoondienst bedroeg 1924: f 28.846.000, tegen f 27.492.000 in 1923. (Aneta, 9 Jan.)

De nood der Zending. Het Zendingsbureau te geest heeft tot dekking van het tekort over van ruim f 300.000 f 155.387.30 ontvangen.

Het land der onbegrensde mogelijkheden! De De schrijft o.m.: Naar wij hooren zou een der cultuurmaatschappijen in dit gewest, met neringen in verschillende ver uiteen gelegen ken, waarvan de inspectie met groot tijds gepaard gaat, ernstig denken over de aanfing van een paar vliegmaschinen voor dit de

Pest op Java. In de week van 25 Nov. tot en met 1924 kwamen in totaal niet minder dan 54 gevallen voor, waarvan in de afd. Temangge 123, Wonosobo 5, Magelang 35, Djokjakarta 2, rakarta 47, Bojolali 95, Klaten 88, Salatiga 2, dal 6, in het regentschap Batang, afdeling longan 5, in de afd. Tegal 4 en in de afd. jarnegara 110.

Blijkens een Aneta-telegram van 5 dezer zich ook in Sidoardjo en Grisee de pest uit er drastische bestrijdingsmaatregelen genomen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.
Uit den Volksraad. De begrooting.
De Indische Crt., het Bataviaasch Nwsbl. (3 t/m 9 en de Locomotief (1 t/m 8 Dec.) geven verslagen en zichten van hetgeen in den Volksraad behandeld o.a. betreffende: Afd. IV B. B.; de schoolgeldheffing; vereenvoudigde spelling, den B. G. D.; den vluchtvaartdienst, de stoomvaartordonnantie; de

CASTRICUM N.H.
Mooie Duin-Wandelingen
Hotel „DE RUSTENDE JAGER“
Pension f 3.50 per dag.

Maison „ELEGANTE”, Den Haag
CELEBESSTRAAT 32
TELEFOON 13885

DAMESKLEEDING, Maat- en Model-Confectie

De laatste Nouveautés voorhanden voor de billijkste prijzen

Ch'que Coupe. Aparte Modellen. Stalen worden op aanvraag toegezonden
OOK MODERNIS-EREN

gulta percha onderneming, de houtpolitiek, statistiekbureau, visscherij; de salarisvoorstellen; L. N.

Directeur van Onderwijs deelde mede, dat het minimum-tarief van 15 cent voor het eerste kind uit een gezin, de inlandsche tweede klasseschool bezoekt, wordt verhoogd. Wel staat daartegenover een afronding naar voor een der hoogste klassen van het progressief tarief, doch deze is van ondergeschikt aard. Er zal met de nieuwe nauwgezetheid acht geslagen moeten worden op de toepassing van het tarief. Bij rationeële toepassing zal bij het thans opnieuw gewijzigd en aangevuld de totaalopbrengst der schoolgelden niet behoeven te minderen.

De appreciatie van dezen nieuwen maatregel — aldus mededeelt de heer B. N. (3 Dec.) — steunt op het goed vertrouwen dat de Volksraad (ook de linksstaande inlandsche fractie) in het beleid van den directeur koestert.

De vereenvoudigde spelling is een wensch van den heer B. N. (3 Dec.) — steunt op het goed vertrouwen dat de Volksraad (ook de linksstaande inlandsche fractie) in het beleid van den directeur koestert.

De vereenvoudigde spelling is een wensch van den heer B. N. (3 Dec.) — steunt op het goed vertrouwen dat de Volksraad (ook de linksstaande inlandsche fractie) in het beleid van den directeur koestert.

De vereenvoudigde spelling is een wensch van den heer B. N. (3 Dec.) — steunt op het goed vertrouwen dat de Volksraad (ook de linksstaande inlandsche fractie) in het beleid van den directeur koestert.

De vereenvoudigde spelling is een wensch van den heer B. N. (3 Dec.) — steunt op het goed vertrouwen dat de Volksraad (ook de linksstaande inlandsche fractie) in het beleid van den directeur koestert.

De vereenvoudigde spelling is een wensch van den heer B. N. (3 Dec.) — steunt op het goed vertrouwen dat de Volksraad (ook de linksstaande inlandsche fractie) in het beleid van den directeur koestert.

DAMES
 hun haar een blijvende ondulatie willen geven
 prefereeren
AC. BOSMAN, Coiffeur de Dames
 HENDRIKLAAN 262 TEL. 52551
 wasschen, Manicure, Massage, Ondulation Marcel
 Prima Haarwerken

Tangerang.
 De Locomotief (1 en 3 Dec.) vestigt de aandacht op in het „Bat. Nwsbl.” geformuleerde grieven der opgezelenen van de particuliere landerijen in het Tangerangse tegen de betrokken Chineesche landheeren ter zake van wederrechtelijke occupatie van bevolkingsgronden, het doen van wettige heffingen, enz. Bij onderzoek bleken deze klachten voor het grootste deel maar al te waar te zijn. De „Loc.” vindt in deze mededeelingen aanleiding om terug te komen op de vraag: of niet dergelijke misstanden den ondergrond vormden van het drama, dat zich in Februari 1924 heeft afgespeeld.

Het *Bataviaasch Nwsbl.* (3 Dec.) zegt dat het onderzoek naar de oorzaak van het Tangerang-drama onmiddellijk gegaan is in de richting van economische misstanden. Daarbij is echter al dadelijk aan het licht gekomen, dat daarvan geen sprake kon zijn, omdat de in verzet gekomen lieden afkomstig waren uit een andere streek, terwijl bovendien het verzet zelf zich niet keerde tegen één of meer der landeigenaren. Daarmee verviel alle reden om verder in die richting te speuren. Maar wat nu gebeurd is, mag evenmin aanleiding zijn om met de „Loc.” aan te nemen, dat dus toch economische misstanden de oorzaak zijn geweest. Want de nu aan het licht gekomen toestanden zijn door de bevolking zelve aan het bestuur gerapporteerd, en door dat bestuur onderzocht en juist bevonden. En dan zou het toch wel heel zonderling moeten heeten, dat dezelfde bevolking, die nu den justen weg wist te vinden, zich een half jaar geleden herstel van grieven zou hebben willen zoeken via een verzet, geboren uit het „zoo wanhopig verlangen naar een ratoe adil”, dat uiting is van een ondragelijken druk.

Nieuwe aardbevingen in het Wonosobosch.
 De Locomotief (2 t/m 5 Dec.) bevat uitvoerige berichten over de jongste aardbeving. Het hoofd van den Vulkanologischen Dienst, ir. Taverne, is wederom naar Wonosobo vertrokken.

Het Kon Meteorologisch en Magnetisch Observatorium registreerde den 2den Dec. te 8.30 uur een schok van gelijke sterkte als op 12 Nov. De resident van Kedoe heeft o.m. aan de regering gesend, dat hij als resultaat van zijn onderzoek, waarvan hij den 5en Dec. is teruggekeerd, heeft bevonden, dat Antjoloredjo geheel is bedolven; ook andere desa's hebben min of meer geleden. De beide militaire bivakken zijn overgebracht naar Wonosobo. De restauratie van de kotta en de desa's wordt in langzamer tempo voortgezet. Voor voeding, kleeding en huisvesting is voldoende gezorgd, mede dank zij de particuliere giften en gelden. In verband met onjuiste geruchten heeft de resident er zich met dr. Taverne van overtuigd, dat de plaats van het militaire bivak in Antjoloredjo niet verkeerd gekozen was. Het bivak lag in een vrij vlakke strook tusschen de desa's Modjotengah en Kebondalem, buiten het vorige epi-centrum van de bevingen.

Mohammaddijah's propaganda. Nieuwe Mohammedaansche vereniging. Javaansch-Nationaal onderwijs.
 Mohammaddijah belegde den 30sten Nov. te Jogja een vergadering, waarop lezingen werden gehouden door de voormannen der vereniging. Als eerste spreker trad op de heer R. Djojosegito, die over de Javaansche taal sprak. De tweede spreker was de pas uit Nederland teruggekeerde dr. Slamet, die zich in dienst stelde van Mohammaddijah. Hij hield een causerie over geslachtsziekten en de bestrijding daarvan. Hadji Hadjit sprak vervolgens over de Islamitische vrouw, waarna de Indische arts Soemowidigdo, eveneens werkzaam bij Mohammaddijah, een propaganda rede hield voor het Mohammedanisme. (Loc. 2-12).

De Locomotief (6 Dec.) meldt dat de Regeering bericht heeft gekregen van de oprichting van een nieuwe Mohammedaansche vereniging te Jogja, die ten doel heeft van godsdienstleeraren een tegenactie te doen uitgaan tegenover de actie van andere godsdiensten. Het bestuur bestaat uit 140 kijais, van wie er veertien het dagelijks bestuur vormen. Onder hen is Soerjoprano, die eigenlijk geen kijai is. De meest vooraanstaande bestuurder is Fachroedin. Alle bestuursleden zullen propagandistisch werk doen. Met behulp van oelamas moet de godsdienst in alle desa's worden uitgedragen. In Februari zal in Jogja een propaganda-optocht worden gehouden. Er zal voorts een Mohammedaansche vlag worden ontworpen en men wil de feestdagen vaststellen.

Terwijl „Boedi-Oetomo” nationaal onderwijs wensch op den grondslag der oude inheemsche cultuur, is het streven van „Mohammaddijah” gericht op het verkrijgen van nationaal onderwijs, gebaseerd op de eischen der toekomst. Van een samengaan kan dus geen sprake zijn, — aldus de Midden-Java redacteur van het Soerabajasch Hbl. (2 Dec.) —. Het is duidelijk, dat de godsdienst „Mohammaddijah” weerhoudt van een terugkeer tot het vroe-

L. J. J. HAZELZET, Tel. 10957, Schiedamschedijk 1
 Uit grooten voorraad direct leverbaar:
 BELGISCHE ANTHRACIET 30/50 . . . f 3.50 per H.L.
 „ „ 20/30 . . . f 3.30 „ „
 WALES „ 30/50 . . . f 4.30 „ „
 „ „ 20/30 . . . f 4.30 „ „
 EIËRKOLEN f 1.60 „ „
 Verder alle soorten Brandstoffen tegen concurrerende prijzen.
 STEEN EN GRUISVRIJ. PRUZEN FRANCO THUIS

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling
 van Werken van verschillende bekende Meesters
 TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN
 Th. Baumgartner, W. Thony, J. L. Jongsma, H. Dekker, Chr. Soer, Stengelin, A. J. Zwart, J. v. Rossum, F. de Regt, E. Moll, M. v. Waning, G. Muntje, B. Viegers, B. Brouwer, T. Offermans, W. Wijens, C. Koppelaar, Henricus en J. Leurs, gedurende de maand October, in de KUNSTZAAL ZEESTRAAT 65a
 naast Panorama Mesdag
 Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

Wordt gevestigd

Thomsonlaan 93
DEN HAAG

Vleeschhouwerij „Insulinde”

Ex-Leverancier van Z.-Excell. G.-G. van N.-I.
 De Graaf van Limburg Stirum.

Uitsluitend Hollandsch Vleesch

Aanbevelend, **K. TERPSTRA**

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden
 Duinstr. 6 : Tel. 50016
 ... SCHEVENINGEN ...

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

J. W. H. BURGERS
FOTOGRAAF
ARNHEM

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK
 van Stingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
 TEL. 52298 - DEN HAAG
 Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
 Prima Stoffen. Billijke prijzen.
 Heeren Costumes v.f f 60.- Dames Costumes v.f f 70.-
 Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

GALERIES DE FRANCE
FAHRENHEITSTRAAT 745
Bereikbaar met Lijn 3-7-12

**AFDEELING
DAMESKLEEDING
LINGERIES
HOEDEN
EN KOUSEN**

Het solidste en goedkoopste
adres voor Borstelwerk
en Huishoudelijke
Artikelen is

Theresiastr. 2b
Den Haag Billijke Prijzen
Aanbevelend, A. A. MULLER

E. J. VAN WESSEL
FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ
RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH
FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT
INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) - DEN HAAG.

ETAGEWONINGEN TE HUUR
van af f 41.— per maand
in Bloemenkwartier te s-Gravenhage. Dagelijks
te bevragen: Valkenboschkade 400.
Kantooruren 9-12.30 en 1.30-5 uur.
Telefoon 31069.

ONROESTBAAR STAAL
Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aan-
getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank
onnodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen
Het Ideaal voor de Tropen
FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Wegens Liquidatie-Uitverkoop worden in groote partijen
WOLLEN JAPONNEN
tegen zeer goedkope prijzen uitverkocht.
GELEGENHEIDSKOOPJES VOOR INDIË.
SPIJSTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

gere, want die stap zou kunnen leiden tot een wederaan-
vaarding van leerstellingen, welke uit het Hindoeïsme
voortspruiten en in strijd zijn met den Islam. Slechts op
één punt koesteren „Boedi Oetomo” en „Moehammadijah”
hetzelfde verlangen en dat is: *Javaansch als voertaal op
school, Nederlandsch als leervak*. Om de mogelijkheid
van de vervulling hunner wenschen na te gaan, hebben
leden van „Moehammadijah”, die geacht kunnen worden
tot de intellectueelen onder hen te behooren, een studie-
club opgericht, om in aansluiting daarop plannen te
overwegen voor de stichting eener instelling van mid-
delbaar onderwijs. Schr. merkt daarbij op, dat vooralsnog
Javanen met bevoegdheid tot het geven van middelbaar
onderwijs, moeilijk te vinden zullen zijn.

Delisch zaad voor Deli.

De *Sumatra Post* (10 Dec.) bevat het verslag van de
rechtszitting, waarin de bekende diefstal werd behandeld
van Delisch tabakszaad. Maar de bedoeling heeft voorge-
zeten — dit wordt althans aangenomen — om het zaad
elders aan te wenden en aldus een centrum van concu-
rentie met Deli te scheppen, is de zaak belangwekkend.
Over deze concurrentie met Deli is reeds veel te doen
geweest. Er zijn personen, die zich daarvan veel voor-
stellen, er zijn er ook, die in meening zijn, dat het zeer
bezwaarlijk zal blijken een plekje grond op aarde te
vinden, waar het mogelijk zal zijn zijn tabak te planten,
gelijk aan die, welke in Deli wordt gecultiveerd. Deze
laatste groep kan grooten steun vinden in de deskundige
verklaringen van den heer Lutjens, hoofdadministrateur
der Deli Mij.

In den loop van vele jaren doen zich talloze gelegen-
heden voor om te constateeren, welke condities minder
bevorderlijk zijn voor het welslagen van een oogst. En
deze condities — schrijft de *Sum. Post* van 11 Dec. —
zijn vrijwel overal aanwezig. Het resultaat van den *Ka-
meroenooft* wijst dit trouwens uit. Maar bovendien zou
men nog kunnen wijzen op verschijnselen is omgekeerde
richting. De *oliepalm*, in Deli ingevoerd, kreeg geleidelijk
een gewijzigd en zeer gewaardeerd type, dat specifiek is
voor Deli, hetgeen er op wijst dat inderdaad klimatolo-
gische en wellicht nog andere invloeden een zeer bijzon-
dere rol spelen in dit gewest. Welke „gelukkige” omstan-
digheden dit precies zijn, heeft men wel grootendeels, doch
niettemin niet geheel uitgemaakt tot dusverre. Het is blij-
baar op deze gronden, dat diegenen, die tot in details
vertrouwd zijn met de Delische tabakscultuur, als hun
overtuiging durven uitspreken, dat Deli geen concurrentie
heeft te vreezen, zelfs wanneer op onrechtmatige wijze
Delisch zaad wordt verkregen en naar elders wordt over-
gebracht. Het is zeer waarschijnlijk, dat de planten, ont-
staande uit Delisch zaad, elders een ander karakter krij-
gen, waardoor het speciaal gewilde Deli-type verdwijnt.
Meermalen is dit reeds betoogd, doch het betoog werd
vooral in den laatsten tijd onderstreept door de eerste
resultaten van proeven, elders genomen, die tot groote
teleurstelling aanleiding hebben gegeven.

Intusschen is met de opinie, dat geen gevaar te vreezen
is, wel eenszins in strijd, de nadruk, welke in de rechts-
zaal werd gelegd op de verordening, waarbij uitvoer van
tabakszaad zonder vergunning van den Dir. van Land-
bouw strafbaar wordt gesteld. Deze verordening zelf
zou, uit het zoo juist besproken standpunt gezien, over-
bodig kunnen worden genoemd, en het groote belang
ervan is dan zeker niet logisch aangetoond. Het tabaks-
zaad is eigendom der ondernemingen en indien iemand
zich eenige flesschen toe-eigent, dan pleegt hij een ge-
wonen diefstal, die blijkbaar niet verzwwaard wordt door
concurrentie-mogelijkheden, welke door deskundigen als
nietbestaand worden aangemerkt.

Ten slotte merkt de „S. P.” op, dat de beteugeling van
het kwaad wel aan de natuur zal kunnen worden over-
gelaten, wanneer de meening van ter zake kundigen
juist is, dat het niet zal gelukken elders Delitabak te
kweken of althans op het peil te houden, dat men in
Deli weet te handhaven. Men kan zich daarover slechts
verheugen. Ten opzichte van dit luxe-artikel mag een
monopoliepositie zonder meer worden aanvaard.

De geografische ligging van Batavia.

Bij G. B. van 25 April 1896 werd de lengte van den
uitkijk te Batavia, aan den Pasar Ikan gelegen, afgeleid
uit waarnemingen van Oudemans, officieel vastgesteld.
Toen in 1922 het Observatorium te Weltevreden de be-
schikking kreeg over een draadloze ontvanginrichting,
waarmee de Europeesche tijdseinen konden worden op-
gevangen, bleek de *oude lengte ongeveer 610 secunde*
onjuist te zijn, welke onjuistheid overeenkomt met een
verschil van ongeveer 300 meter. De waarnemingen, die
tot de verbeterde plaatsbepaling hebben geleid, werden
aan het observatorium verricht in Juni, Juli en Augustus
1923 en bestonden in tijdsbepalingen door middel van
sterren en het opvangen van het wetenschappelijk tijd-

sein van Bordeaux. De nieuw aangenomen
Batavia is thans bij Gouvernementsbesluit
(Java-Bode 8/12).

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Borneosche diamanten.

I.

In de „Perniagaan” van 9 Augustus 1924,
men over dit onderwerp, dat het algemeen
eiland Borneo een der diamant produceerende
van den Indischen Archipel is en dat die steenen
komen in de Landak- en Sekajam-rivieren
Westkust van Borneo en in de streken van Marau
de oostelijk van Koesan gelegen eilanden en in
Litjin (Tanah Batoelanden) van de Zuider- en
afdeeling van Borneo.

De Borneosche diamanten hebben ten allen
naam gehad, dat zij, in vergelijking met de
Indische en Braziliaansche diamanten, daarin
kwaliteit niet behoeft onder te doen.

Zij schitteren, zijn zuiver en hard en het
vooral de Martapoerasche steenen, die hoog
behaalden, met het gevolg, dat men, vooral
grooten oorlog, Kaapsche diamanten invoerde
als Martapoerasche steenen verkocht en uit-
voerde.

Het vertrouwen in de goede kwaliteit der
rasche diamanten werd door dien invoer wel ge-
schonden.

Bekende grootte Borneosche diamanten zijn
nig in aantal en daaronder behoort in de eerste
te worden genoemd die, welke den naam draagt
„Danau Radja” met een gewicht van 267 karaat
de tweede plaats de „Segima” van 70 karaat,
steenen in het bezit zijn van den Panembahan
Matan.

Een derde diamant van zekeren naam heeft
gewicht van 54 karaat en werd in het jaar 1684
den Vorst van Landak (Westerafdeeling van Borneo)
ten geschenke gegeven aan den Vorst van Batavia
(Java).

Een diamant van 77 karaat werd vóór het jaar
gevonden te Tjempaka, in de nabijheid van
poera (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo).
kwam in het bezit van den Vorst te Bandjarmasin.

De vinder van dien steen, heet het, was 200 jaar
over het feit zijner vondst, dat hij zinneloos was
darna overleed.

Verder zijn er nog tal van kleinere diamanten
ricerende-tusschen 10 en 25 karaat; een van 25
werd in het jaar 1865 gevonden te Martapoera
het jaar 1910 een van 24 karaat in de Landakrivier.

Over den diamant „Danau Radja” hoopt de
ver nog iets te zeggen, doch hij wil eerst nog
deelen, dat, tijdens de Oost-Indische Compagnie,
dak reeds West-Borneosche diamanten binnen
en in het jaar 1700 die steenen uitvoerde naar
Zuid-Oostkust van Borneo, hetgeen aanleiding
het sluiten van eene overeenkomst met den Vorst
Bandjarmasin.

Ter Westkust van Borneo waren het Chinees-
lonisten, die zich hoofdzakelijk bezighielden met
zoeken naar diamanten.

Zij deden dat echter op eene andere wijze
de vroegere graafmethode der Inlanders.

Toen, na den val van de Oost-Indische Compagnie,
de vraag naar diamanten meer en meer vernieuwd
verdween ook geleidelijk de graafmethode.

De hoeveelheid diamanten, welke door de Oost-
sche Compagnie werd uitgevoerd, was vrij aanzienlijk
en bestond voor het grootste deel uit steenen, die
komstig waren van de Westkust van Borneo.

Tijdens het herstel van het Nederlandsch gebied
Ned.-Indië, was van het graven naar diamanten
sprake meer.

Wel werd gepoogd onder eigen beheer het
weer op de been te helpen, doch de uitkomsten
niet bevredigend, met het gevolg dat het zoeken
diamanten naar Nederland voor landsrekeningen
verkoop op Java ophield.

In het midden van de vorige eeuw was er van
zijde van het Bestuur weinig belangstelling voor
Borneosche diamanten en werd besloten den
ter Westkust van Borneo te vergunnen, voor
kening de vroegere graafmethode weer in te voeren
terwijl in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo
licenties voor het graven en zoeken naar diamanten
werden uitgereikt.

In het algemeen is het aantal plaatsen, waar
volle diamanten worden aangetroffen, sterk ver-
meerde.

C. C. BORSTEN DEN HAAG
Drogisterij „Het Gouden Kruis”
Joan Maetsuyckerstraat 177 - Den Haag - Tel. 71924
Specialiteit in Verpakte Geneesmiddelen
Groote sorteer. Kruiden en Ziekenverplegingsartikelen
Wasch- en Poets-Artikelen. Kwasten en Borstelwerk
Alle soorten Recepten worden aangenomen.
EXPORT naar INDIË VERPAKKING ONDER GARANTIE

VERKOOPLOKAAL
v. Slingelandstr. 52
Prima 2de Hands-Meubelen
Beste adres voor Verlofgangers of die zich
voor goed willen inrichten

DEN HAAG

PERMANENT WAVING

uitgevoerd door den Specialist **OTTO TÄRRE** met zijn nieuwste toestel „LANOIL” met olie

Het Instituut voor blijvende Naargolving
Prinsestraat 4a Tel. 10986

Duitsche Dame,

30 jaar, met diploma v. maatschappelijk werk en ziekenverpleging, sedert 6 jaar in Nederland werkzaam als secretaresse der Nederlandsche Centrale voor Vacantiekinderen te Leiden, op de hoogte der Nederl., Duitse- en Fransche taal, perfect in machineschrijven en bureauwerk, in staat zelfstandig op te treden, zoekt eene betrekking in de Nederlandsche Koloniën aan ziekenhuis, partic. inrichting of dergelijk. Informaties bij Mevr. Prof. A. W. NIEUWENHUIS, „Ons Eigen Land”, Leiden.

derd en varieert het gewicht van de steenen, welke thans gevonden worden, tusschen de 5 en 6 karaat. In het Martapoerische kan men echter nog wel eens enkele steen van waarde aantreffen. Zoo werd in de maand December van het jaar 1912 nog een steen gevonden van 17 karaat, ter waarde van f 3100.—; in de maand Mei 1914 een steen van 24 karaat ter waarde van f 5200.— en in de maand October 1915 nog een van 12 karaat. Deze steenen hadden een gele citroenkleur, terwijl het bekend is dat de blauw gekleurde diamanten het meest waardevol worden geacht.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Klingaleezen en het Communisme in Ned-Indië.

In de „Sinar Sumatra” van 25 Juli 1924 komt een Jong-Britsch-Indiër op tegen de in de Europeesche pers voorgebrachte beschuldiging, als zouden de Klingaleezen in Ned-Indië deel nemen aan de communistische beweging daar te lande.

Over het algemeen, zegt de schrijver, wordt door de verschillende volksgroepen in Ned-Indië, in den tegenwoordigen tijd, wel begrepen hetgeen het Communisme beoogt en zal hij om die reden daarover hier niet spreken.

Het Indische gezag staat tegenover dat stelsel wantrouwend en houdt diegenen onder de aanhangers van het communisme, die al te grootte wilde sprongen maken, in het oog.

Naast de Chineezen, die communisten zijn geworden, worden in den laatsten tijd ook de Klingaleezen verdacht van tot die groep te behooren en worden de landelingen, vooral van de halfbloed-Klingen, te Padang, thans in stilte nagegaan.

Zij hebben dezen maatregel, naar schrijvers meening, danken aan de verschillende Europeesche nieuwsschrijvers, die leugenachtige berichten ten deze verspreiden en botweg verklaren dat de halfbloed-Kingaleezen een voorname rol spelen in de communistische beweging ter Westkust van Sumatra.

Deze koddige beschuldiging is, zoo zegt de Jong-Britsch-Indiër, of uit de pen van de schrijvers gesproken, van welke volksgroep ook, weet toch, dat de Klingaleesche samenleving eene is van rustige handelingen of loontrekkende huishoudingen bij rasgenooten, die op kalme wijze in hun levensonderhoud voorzien en van oproerige bewegingen afkeerig zijn.

De halfbloeds onder hen zijn voor het grootste deel onschuldig en dat feit kan natuurlijk wel eens de reden zijn dat men hen gemakkelijk tot de communistische groep kan overhalen.

Voor zoover de schrijver weet, heeft slechts één groep zich te Padang bij de communistische groep aangesloten en, zijns inziens, mag dat geen reden zijn om de geheele Klingaleesche volksgroep daarvan een verwijt te maken.

De Klingaleezen doen voor geen enkele andere volksgroep onder, wat betreft het nakomen der burgerlijke verplichtingen, zijn rustige burgers en bezorgen het bestuur over het algemeen geen last.

Er bestaat dan ook geen enkele reden, voor wien ook, om hen van het een of ander te verdenken. Toch is de Europeesche Pers in het geheel niet schuchter om op ondeugdelijke gronden verschillende vermeende berichten te verspreiden, niet alleen over de Indische, doch ook over Chineezen en anderen en is de reden dat zij zoo dikwijls daarover in de Indische en Chinese Pers wordt aangevallen.

De Klingen hebben in Indië geen Pers, waarin zij over toestanden, personen en verhoudingen kunnen berichten, doch willen daarom toch wel verklaren, dat zij van de beschuldiging, als waarvan hier sprake is, niets willen weten, omdat, als deze overeenkomstig de werkelijkheid ware, en op haar beloop werd gelaten, een vergiftige sfeer zou kunnen ontstaan.

De schrijver, zegt de redactie van de „Sinar Hindia” eene, die op onpartijdige wijze naar alle stemmen uit de menigte luistert.

het uitgangspunt vormt de veel besproken brochure van Prof. Treub: Indië's toekomst. — Internationale arbeidswetgeving en Indië is de titel eener bijdrage van den hr. H. Ch. G. J. van der Mandere, waaruit ten duidelijkste blijkt voor welke moeielijkheden de Ind. wetgever eenmaal zal worden geplaatst wanneer hij een uniforme regeling van den arbeid zal moeten ontwerpen welke op Westerschen leest is geschoeid. — De heer J. van Roon bespreekt onder den veelzeggenden titel „Onbarmhartige scheidingslijnen” de pensioenregeling voor de Indische militairen. — De hoofdartikelenreeks wordt besloten met Mr. J. J. van Bolhuis' parlementaire rubriek: Indië en de Nederlandsche volksvertegenwoordiging.

Overigens de gewone maandelijksche rubrieken Revue van brochures, enz. — Varia — Buitenland — Koloniale literatuur — Wetenschap en industrie.

Voor de Indische abonnées op de Ind. Gids heeft de uitgever een verrassing; op bl. 3 van den omslag wordt nl. medegedeeld dat de abonnementsprijs met ingang van het jaar 1925 niet onbelangrijk is verlaagd.

Tijdschr. Kon. Ned. Aardr. Genootschap.

In de Jan.-afl. geeft de hr. C. Craandijk door een kaart verduidelijkt bijzonderheden over het werk der Nederlandsche opnemingsvaartuigen in den Oost-Indischen Archipel, gedurende het vijfjarig tijdvak Jan. 1920—Jan. 1925. — De hr. H. Witkamp beschrijft een door hem uitgevoerde tocht naar den goenoeng Beratoes (piek van Balikpapan) in de Zuider- en Oosterafd. van Borneo; ook hierbij een kaartje ter verduidelijking en eenige foto's. — Pr. Drabbe schrijft een opstel over dood, begrafenissen en spiritisme op Tanimbar. — De hr. J. van Roon wijdt eene beschouwing aan de beteekenissen der stereo-autogrammetrie voor de opnemingen en kaarttekening, in het bijzonder voor die van Ned-Indië. — De zelfde schr. bespreekt daarna het jaarverslag van den Ned-Ind. Topografischen Dienst over 1923. — Tenslotte bevat deze bijna uitsluitend aan Oost-Indië gewijde afl. nog overzichten van geologische publicaties en de periodieke Ind. Bibliografie van W. C. Muller.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 23 (6 Dec. '24). De cacao-cultuur van Ecuador en de Goudkust (vervolg). — De Singaporeesche rubber-mandarijn te Bandoeng. (Een interview met Mr. Tan Kah Kee). — Rubber matverpakking (vervolg). — De koffiecultuur in de Toradjalanden. — De Pengalengansche ieneverfabriek, door Hulskamp Jr. — Maandelijksch overzicht van Java's productenmarkt.

Ned-Indisch Rubber- en Thee-Tijdschrift.

No. 22 (1 Dec. '24). De reorganisatieplannen der Proefstations. — De Friesche terp! (Beschrijving dezer aldus genaamde jonge veeleel-onderneming van Dr. Vrijburg op de Pengalengansche hoogylakte). — De Ned-Indische bevolkingsrubber. — De rubberproefstations. — De bevolkingsrubber in Djambi. Rapport van de heeren T. J. Cumming en Dr. N. R. Pekelharing. — Mogelijkheden en verbeteringen voor de cultuurondernemingen op Sumatra's Oostkust, door Dr. A. W. R. de Jong. — Koffiediefstallen.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 21 (7 Jan. '25). Het zieleleven der Indonesiërs (vervolg), door N. — De aardbeving te Wonosobo (met ill.), door J. M. J. R. — Ontvangst der vliegeniers te Bandoeng 29-XI-'24, door J. Reitsma (met ill.). — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg).

De Indische Mercur.

Jaarg. 1925, No. 2. Het veredelen der sinaasappels in Suriname (met 12 afbeeldingen), door Prof. Dr. G. Stahel. — De kasrekening, spil der administratie van cultuurondernemingen, door R. L. Koops. — Cursus-onderzoek en identificatie van hout, door Prof. G. van Iterson Jr. — Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam. — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het derde kwartaal van 1924. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoodaende de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over oliën, vetten en wassen.

Plannen voor een tinsmelterij op Java.

Bovengenoemd Ind. Merc.-Nr. meldt: In de tinwereld schijnt men zeer geestdriftig te zijn voor de plannen voor een tinsmelterij te Tandjong Priok. Het oogenblik is thans zeer gunstig. Men meent, dat een geheel particulier bedrijf de meeste kans van slagen biedt, omdat door concurrentie getracht moet worden het tin van elders hier-

Huishoudelijke- & Keukenartikelen
HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN
KINDERWAGENS. :: LAGE PRIJZEN
JAN ZWENNES
Boekhorststraat 54a, DEN HAAG
TELEFOON 16875

**NEDERLANDSCHE
HANDEL - MAATSCHAPPIJ**
Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 20,045,032.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-
Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

Javaansch Geheim in Holland
Beroemd kruidenbereiding volgens rec.
Vorstenhuis Mataram. Vrij te contr. voor
ieder arts. Onschadelijkheid medisch
gegarandeerd. Tegen toezending postw.
f 2.50 of remb. zend BABOE AISAH te
Amstelveen een Mataramsch middel
geheel afdoend tegen onaange-
name transpiratie (riekend).

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
:: Safe-Inrichting ::

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker
Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040
Binnen- en Buiteni. Verpakte
Geneesmiddelen verkrijgbaar

Literatuur-Overzicht.

De Indische Gids.

De Jan.-afl. opent met een interessante koloniaal-
historische beschouwing van ir. Th. F. Vreede, waarbij

**leden van O. en W., eet steeds
KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES** PEKELVLEESCH
ROASTBEEF
HAM, ENZ.
W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

B. G. TAL, Leeraar M.O. Boekhouden
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111
Opleiding voor het M.O. Examen en voor
het Examen Privaat-Doctent
(Genootschap voor Practisch Handelonderwijs)

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wassing
GEBR. POLKAMP & Co

Fabriek en Kantoor:
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641

Filialen:
21 KERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BAHLMANN & Co

GROOTE MARKT 13-14-15

NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres
voor
MANUFACTUREN
DAMES- en KINDER-CONFECTIE

BESCHIKBAAR.

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeergemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

Naaml. Venn. Maatschappij

KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN

voorheen onder de Firma **WALTMANN & CO.**

SPORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 399

naast het Oranje-Hotel.
BUREAU WONINGGIDS. - Assurantien. - Op aanvraag gratis toezending van Woninggids met platten grond

ANTOON PEPPERZAK,

BROERSTRAAT 11 TELEFOON 1896

NIJMEGEN.

ALLEENVERKOOP

HEALTH SHOES

MANUFACTURED BY CROCKETT & JONES, NORTHAMPTON

J.H. KAPPÉ **NIJMEGEN**

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten Brandstoffen
prima en tegen concurrerende prijzen

RECOURT'S Strijkinrichting

WEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG

is het adres voor behandeling van fijne goederen als BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES enz.

Prijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

heen te trekken. De oprichting is verzekerd, indien toegezegd wordt, dat de smelterij het geheele smeltwerk van Banka en Billiton krijgt onder bepaalde voorwaarden.

Conserveeren van vruchten met een rubberlaagje.

Onder dit opschrift bevat de Ind. Merc. van 2 Jan. een aan de Tel. ontleend bericht van den volgende inhoud. In de jongste bijeenkomst van de „Pan Pacific Food Conservation Conference" heeft dr. P. J. S. Cramer te Buitenzorg, de interessante mededeeling gedaan, dat vruchten, in rubbersap gedoopt, en daarna aan de buitenlucht blootgesteld, tot dat het rubberlaagje verhard is, gewoon per scheepsgelegenheid kunnen worden verzonden, zonder dat koelruimen noodig zijn. Dr. Cramer heeft verse aardbeien, die op deze manier waren behandeld, verzonden en de vruchten kwamen, na een reis van veertien dagen, in denzelfden staat van versheid en rijpheid aan, als ze verzonden waren. Hij had ook vruchten, o.a. de mangistan, een van de meest delicate tropische vruchten van Buitenzorg gezonden naar de „Societe d'Acclimatisation" te Parijs, en deze met een rubberlaagje bedekte vruchten kwamen eveneens in uitstekenden toestand aan.

Bij zijn proeven heeft deze geleerde groene bananen genomen en die halverwege in het rubbersap gedompeld. De niet behandelde helft van de vrucht werd rijp, terwijl de met een rubberlaag voorziene helft groen gebleven was.

Men meent, dat het gebruik van rubbersap als beveiligingsmiddel bij het verzenden van tropische vruchten naar markten in meer gematigde luchtstreken, verre perspectieven opent voor kweekers van tropische vruchten. Het dunne rubberlaagje aan de oppervlakte van de vruchten kan er even gemakkelijk afgestroopt worden als een handschoen van de hand, waarna het normale rijpingsproces verder zijn gang kan gaan.

De Indische Culturen.

Bij K. Goelst en Zoon te Soekaboemi is uitgekomen een proefnummer van het tweemaal 's maands te Soekaboemi verschijnende tijdschrift „De Indische Culturen", waarin zijn opgenomen het tijdschrift Teysmannia en het N.I. Rubber- en Thee-tijdschrift. Het doel van dit tijdschrift is, naar in de inleiding wordt gezegd, het wetenschappelijk element bij de practici te versterken, om daardoor de vorderingen der landbouwwetenschap te vatten en ze juist te kunnen toepassen in het eigen bedrijf. Naast de behandeling van vraagstukken van specialen aard, zal het blad zijn wetenschappelijke leiders trachten te bewegen, mede te werken om vraagstukken van algemeen aard, populair te bespreken, om op deze wijze den planter, die eenig inzicht wenscht te krijgen in de levensverschijnselen, welke hij dagelijks om zich heen ziet, op de hoogte te brengen van het nieuwste op dit gebied. Het proefnummer opent met een portret van dr. A. A. L. Rutgers, directeur van het Dep. van Landbouw, bevat o.a. artikelen van bekende auteurs over: wortelziekten bij thee en rubber, het drogen van koffie, idem van tabak, een gevaarlijke klapperplaag, phytopathologie en Indische culturen, regenvoorspellingen en landbouw, electriciteit in de culturen; boschinsecten en de Indische culturen, opmerkingen over kinzaadbedden, de phytopathologie in dienst van den landbouw, orchideeencultuur, de electriciteit van theefabrieken, het emballagevraagstuk, organisatie in verband met den opkoop van bevolkingstheebled, den invloed van het tapsysteem op het voorkomen van bruine binnenbastkanker, enz.

De Haagsche Post.

In het Nr. van 10 Jan. „Overbevolking en industrie op Java. — Geforceerde welvaart. — Een hoogovenbedrijf zonder afzet."

Zendingsperiodieken.

De Timor-Bode. Dec. '24. Begravenis-gewoonten onder de Rotinesche heidenen. — Het dooden-feest te Niki-Niki, Mei 1922. — Bijvoegsel: Onze verhouding tot het heidendom, in het bijzonder tot den heidenschen adat en de volkshoofden, alsmede de leiding der jonge Gemeenten en harer Goeroe's te dezen opzichte, door T. H. van de Wetering.

Mededeelingen. Tijdschr. voor Zendingwetenschap. Deel 68, 4e Stuk. Ter nagedachtenis van Ds. G. van der Giesen, door J. Rauws. — Van heiden tot christen, door Dr. A. C. Kruyt, IV. Het gebed der Possoers. — Nation, Rasse und Mission, von Prof. Dr. J. Richter. — Iets over de genealogische methode van ethnologisch onderzoek, door J. Kruyt. — Wat een verblijf te Caïro mij te overdenken heeft gegeven, door C. W. Nortier. — Een bedevaart naar Herrnhut, door J. Rauws (o.a. mededeelingen over het werk

Voor Hondenartikelen:

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoelen, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES:

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384 (Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

der Broedergemeente in Suriname). — Uit de Maleisch-Javaansche pers, enz.

St. Claverbond. Uitgave der P.P. Jezuiten ten bate hunner Missie op Java. Jan. '25. Een tocht naar den Merapi, door A. de Kuyper S.J. (met ill.). — Een mooi resultaat bereikt door de Broeders der Onbevleete Ontvangenis. — Wij moeten vooruit, door Fr. Strater S.J. — Hoe Ambarawa deelnam aan den Eucharistischen huldedag door Moeder Odrada.

Orgaan der Ned. Zendingvereeniging. Jan. '25. Ons hospitaal te Bandoeng, door Mej. C. v. d. Bruggen.

De Java-Post. 5 Dec. '24. Over Art. 123 Regeerings-Reglement, door H.

De Banier. 28 Nov. '24. De Holland-Indië vlucht. — De voorgestelde wijziging van Artikel 123 van het Regeerings-Reglement, door J. Mooij, (vervolg in het Nr. van 5 Dec.).

The influences of Indian art.

Als uitgaaf van de India Society te Londen verscheen onder bovenstaand opschrift een werk, waarin o.a. een bijdrage van onze landgenooten Prof. Dr. J. P. Vogel en de hr. H. F. E. Visser. Eerstgenoemde schrijft over: The relation between the art of India and Java, en de hr. Visser over: Indian influence on Far Eastern art.

De Tropische Natuur.

Inhoud der Dec.-afl. De orang pandak op Sumatra, door Dr. K. W. Dammerman (met ill.). — Een vliegende zwerm in de Straat van Malakka (met ill.), door D. v. L. — Nog iets over Amorphophallus titanum Beccari, door Edw. Jacobson (met ill.). — Wie helpt mee (aan het verzamelen van gegevens dat zoetwaterpalingen naar zee zouden trekken om hun eitjes af te zetten)? door H. C. Delsman.

De Nederlandsche Revue.

De karakterschets in de jongste afl. heeft betrekking op Dr. G. L. L. Kemmerling, den Indischen vulkanoloog.

De Indische Post.

Het Nr. van 6 Dec. artikel over het rubbervraagstuk, vertelt over het bouwen in aardbevingsgebieden, bespreekt de ontwikkelingskansen van Midden-Sumatra en deelt nog o.m. wat mede van het geweldige enthousiasme dat bij de aankomst van de F. VII allerwege in Indië heerschte.

De Ingenieur.

In het Nr. van 10 dezer wordt een beschrijving gegeven van de wijze waarop op 2 Jan. hulde was gebracht aan ir. R. A. van Sandick, bij zijn 25-jarig jubileum als hoofdredacteur van De Ingenieur.

Nederland's koloniale staatkunde en Indië's staatkunde inrichting, door S. Ritsema van Eck. (Vragen des Tijds. Jan. '25).

Multatuli's verloftijd, door S. Kalf. (De Ind. Verloft. 9 Jan. '25). — De achteruitgang van de Europe Lagere School en hoe die te stuiten. (Id.).

Tochten langs West-Borneo, IX. De Kendawangrivier. M. ill. (Het Nederl. Zeeveet, 3 Jan. '25).

In Java's binnenland. (Het meer van Pendjaloe), door Marie. M. ill. (Holland Express, 10 Jan. '25).

Gegevens omtrent den porceleinhandel der Nederlandsche Compagnie, medegeleed door Dr. H. E. Gelder. (Econ. Historisch Jaarboek, X, bl. 165).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineeschpers, 1924, No. 49. (Bureau voor de Volkslectuur te Weltevreden).

Resultaten van de Volkslectuur in het jaar 1923. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Pensioenfonds voor de Inlandsche ambtenaren in Nederlandsch-Indië (Inlandsche ambtenaren-pensioen-fonds). Eerste wetenschappelijke balans op 31 Dec. 1924. ('s-Gravenhage, Alg. Landsdrukkerij).

Suriname.

Georges Brousseau heeft met twee korjalen, elk be- mand met zes man uit Cayenne, een reis ondernomen naar het brongebied van de Marowijne — juist: naar de Aloërivier, een linkerzijrivier van de Itanie — om avonturen en goud te zoeken, en vertelt daarvan wat

Kristal, Porselein, Luxe Artikelen

W. KONIG

Prinsestr. 92 naast de Fotogr. - Tel. 14779

Valeriusstr. hoek Dunklerstr. - Tel. 33459

Tafel-, Ontbijt- en Theeserviezen

F. BARTELS,

Schenkweg 90 Den Haag.

DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.

ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Telefoon N. 3290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

NIJMEGEN

GEBRS v. WOERKOM
TELEFOON 117 .: NIJMEGEN

KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES,
DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE
RIJSTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-
BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

MEUBELLEN

voor eiken stand, voor elke beurs
en in alle stijlen

Meubelmakerij P. H. VERSTEGEN

Platenmakerstraat 7 - NIJMEGEN - Ziekenstraat 16

Effecten- en Wisselbank Bouvy

Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

EFFECTEN - COUPONS - ASSURANTIËN
DEPOSITO'S met EFFECTEN-ONDERPAND
op nader overeen te komen voorwaarden

BRANDKLUIS - INCASSI - VREEMD GELD

Piano's

Orgels

G. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelpiano's

BRANDSTOFFENHANDEL
2e Walstraat 102 - Telef. 1079

HANDEL IN ALLE SOORTEN
BRANDSTOFFEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
F. L. VAN WEZEL

NIJM. GOEDERENVERVOER
WILLEM v. WEZEL

V. d. Havestraat 2-4 .: Telefoon 2670 .: NIJMEGEN

VERHUIZINGEN - DIENSTVERRICHTING - GARDE-MEUBLES

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.-

Te voldoen in twee halfjaarlijkse termijnen
van f 10.-

Losse nummers f 2 50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon 1198.*

om ter plaatse te onderzoeken welke „modern meass
and appliances” voor Suriname zijn aangewezen, want
bij „hoe fork and cutlass” zal men in Suriname niet
kunnen blijven, terwijl heel de wereld vooruitgaat. Men
moet meegaan of ten onder gaan!

Ds. A. S. Baljon, die ongeveer 25 jaar te Spaarndam
als predikant heeft gewerkt, vertrekt binnenkort naar
Paramaribo, waar hij een ambt heeft aanvaard.

Curaçao.

De begrooting voor 1925.

IX.

In een achttal nummers van dit blad hebben wij de
behandeling der begrooting voor 1925 in den Kolonia-
len Raad besproken; het laatste was van 31 Juli 1924,
en thans zijn wij genaderd tot de behandeling in het
moederland. Het is misschien gelukkig, dat men vóór
Kerstmis niet verder gekomen is dan de indiening van
het ontwerp met de memorie van toelichting, straks is
er wellicht meer gelegenheid eens de belangen van
Curaçao te bespreken. Wij hebben zoo den indruk, ook
uit hetgeen wij Kamerleden wel eens hebben hooren
zeggen, dat de economische ontwikkeling van Curaçao
in de laatste jaren aan het bewustzijn onzer volks-
vertegenwoordiging zoo goed als ongemerkt is voorbij-
gegaan. Moge het tegendeel blijken!

Van de f 172,010.—, als door den K. R. geschrapt
vermelde posten, neemt de Regeering er slechts
f 19,800.— over, n.l. f 3500.— voor bevordering van
schoolbezoek, f 6700.— voor kosten van leergangen,
f 1000.— voor reis- en teerkosten van den directeur
van den Openbaren Gezondheidsdienst, f 2100.— voor
een opzichter bij O. W., f 3000.— voor kosten van on-
derhoud en verbetering van waterwerken en putten,
en f 3500.— voor arbeidsloon van den reinigings-
dienst. Voorts worden f 48,000.— voor nieuwe werken
en f 30,000.— voor herstelling van de Handelskade te
Willemstad overgebracht als memorieposten naar het
„voorwaardelijk krediet”, dat mag worden aangespro-
ken, „voor zoover door beperking van uitgaven op
andere onderdelen van de begrooting als anderszins
de bekostiging daarvan kan plaats vinden binnen de
grenzen van het beschikbaar gestelde Rijksbedrag. Dit
gewrocht, gevolg van de interpellatie-Marchant, lijkt
ons, juist toegepast, een wassen neus, omdat vóór den
afloop van een begrotingsjaar eenvoudig niet te zeg-
gen valt, wat het gevolg van mogelijk mee- en tegen-
vallers zal zijn. En nu maakt de Minister het heelmaal
mooi door in de toelichting te schrijven, dat de uit-
voering van die werken mogelijk is, voor zoover de
omstandigheden zich daartoe leenen, *aanstonds nadat
de wet tot vaststelling van de onderhavige begrooting
afgekondigd zal zijn*. Wij vreezen, dat deze toepassing
wel eens zal kunnen leiden tot onvoorziene verhooging
der rijksbijdrage.

Ook nu nog blijken de f 30,000.— voor de Handels-
kade en de f 40,000.— voor de havenverbetering een
slag in de lucht en kan de Minister niet opgeven, wat
daarvoor moet gedaan. Een supplettoire aanvraag van
fondsen wordt in uitzicht gesteld. Wat dit beteekent
in verband met de memorieraming en de bovenver-
melde toelichting kunnen wij niet begrijpen.

Over de door den heer Statius Muller verdedigde
leeningspolitiek, eene renteloze leening van het Rijk
aan Curaçao, schrijft de M. v. T.: „dat van dekking van
uitgaven uit leening alleen dan sprake mag zijn, wan-
neer vaststaat dat de aldus bekostigde voorzieningen
daadwerkelijk het rendabel bezit van Curaçao vergroo-
ten. De eischen immers voor een juist begrotings-
beheer brengen mede zorgvuldig te vermijden, dat.....
een stelsel van bekostiging uit geleende gelden gevolgd
wordt ten aanzien van voorzieningen, die min of meer
vaste, telkens terugkerende uitgaven omvatten, waar-
bij van vergrooting van bezit in den evenbedoelden zin
geen sprake is..... Nu is het voor den ondergeteeken-
de aan grooten twijfel onderhevig, of de voorzieningen,
die de Koloniale Raad voor bekostiging uit leening zou
willen zien aangewezen, herstelling namelijk van eene
kade, het leggen van enkele boeien en verwijdering
van eenige ondiepten, inderdaad tot de zoodanige be-
hooren, welke tot een aanwas van bezit als hierboven
aangeduid zouden leiden. In werkelijkheid zijn die
voorzieningen, naar het den ondergeteekende wil voor-
komen, voornamelijk onderhoudswerken, n.l. werken,
welke in hoofdzaak periodiek terugkeren en waarvan
de kosten bij de tegenwoordige inrichting der begroo-

G. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
Brillen en So Easy.
Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Gogartsen.
Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

derlijke dingen in „La Revue Mondiale” van 15 Juni
1924. In de „Wetenschappelijke Bladen” van Novem-
ber j.l. vinden wij een vertaling onder het hoofd: „De
laatste vrije Incas.”

Het toeval voerde de reizigers naar het dorp Yamaiké,
dat, volgens Brousseau, nog door geen vreemdeling
was bezocht en dat bewoond is door den wilden stam
der Coulais, die, evenals de Trio's, ieder verkeer met
hun bureu vermijden. (Van de Trio's blijkt dit niet uit
de Goeje's Verslag van de Toemoekhoemak-expeditie”).
De Goeje zegt op blz. 174 van de „Encyclopaedie van
Nederlandsch West-Indië” dat de Ojarikoelé (de Coulais
van Brousseau) allen vreemdelingen vijandig gezind
zijn en dat zoowel de Ojana's als de Bonningers meer-
malen strijd met hen gevoerd hebben.

Brousseau was gelukkiger. Uit den mond der ouden
van den „hoogepriester” der Coulais en Trio's ver-
nam hij de geheele waarheid omtrent hun oorsprong.
(Men zou hier willen vragen in welke taal hij zich
met de Coulais onderhield).

Die geheele waarheid was de volgende: Hun voor-
ouders leefden gelukkig in een groote stad van meer
dan honderdduizend inwoners — (hebben deze India-
nen begrip van zulke groote getallen?) — *Tamboe
Tocco*, in de bergpassen van den *Uru bamba*, ten noor-
den van *Cusco*. Plotseling vernamen zij dat de Span-
jaarden in hun land gekomen waren en overal schrik
en dood verspreidden. Deze wilden goud hebben,
meeds meer goud. Toen zij niets meer vonden namen
zij de foltering door het ijzer en het vuur te baat, onder
het voorwendsel dat de Indianen hunne goden moes-
ten verloochenen en die der bleekgezichten aannemen.
Tamboe Tocco, diep in het woud gelegen, ontsnapte
aan de nasporingen der Spanjaarden. Onderwijl was
op zijn hoede en gereed om in alle haast te vluch-
ten, met medeneming van alle kostbare voorwerpen,
in het bijzonder de fabelachtige schatten uit de tem-
pels en uit het paleis met de Drie Vensters. Toen de
nieuwste keizer onder de martelingen der Spaansche
aquisitie bezweken was zonder te hebben bekend ge-
maakt waar de schatten zich bevonden, werd tot den
volgende besloten. Honderd en twintig duizend men-
schen vliedden in duizenden prauwen langs de Ura-
nalli. Zij werden aangevoerd door twee tamoesies, prin-
cipen der keizerlijke familie: *Tumac Humae* en *Mango
Humae*.

In 1917 ontdekte een Amerikaansch ontdekkingsrei-
ziger de stad *Tamboe-Tocco*.

Francisco Orellana vervolgde de vluchtelingen en
vond hen in den middenloop van de *Maragnon* in.
De Indianen hadden lange haren, geen baard of bijna
geen, waaruit de legende van de Amazonen ontstond.
Een enkele vrouw had aan den strijd deelgenomen.

De vluchtelingen hadden zich neergezet aan de *Ma-
ragon*, nabij den mond van een der zijrivieren uit het
noorden, waaraan zij den naam van hun land *Peru* of
Peruvia gaven, maar trokken later over de stroomver-
singelingen en watervallen tot aan den oorsprong van de
Peruvia in de bergen, die zij *Tumac Humae* noemden.
Hier verspreidden zich vervolgens in de naburige landen,
naar het Noorden trekkend. Op deze wijze ont-
stonden zij het *Parima-meer* in het hart van een vulka-
nische gebergte, de *Parima-bergen* der Engelsche kaar-

ten. Gelukkiger dan *Walter Raleigh*, — aldus *Brons-
seau* — heb ik met twee eenvoudige prauwen de laat-
ste vrije *Inca's* gevonden onder den naam *Coulais* en
aan de grenzen der drie *Boven-Guiana's*.....
Wat denkt de Goeje van dit verhaal? *Waarheit* oder
fictie?

Onze aandacht wordt gevestigd op een interessant
artikel in „*The Louisiana Planter and Sugar Manufac-
ture*” van December 13, 1924, getiteld „*Deep Plowing
and Relation to Soil Water in British Guiana*”, by *Mau-
rice Bird*, B. S. Wat de schrijver mededeelt over zijne
onderzoekingen van het water in den bodem, aan de
hand van een artikel in *Suriname* ter lezing aanbevelende, willen
wij het slot van het artikel aanhalen:

„The promise of the future, that the usual cumbrous,
inefficient and expensive methods of local cane cul-
tivation, with the hoe, the fork and the cutlass, will
be largely replaced by modern means and appliances
seems to be bright! and on its fulfillment would
depend much more than any other one fac-
tor the hope that the sugar industry of Demerara
will yet return to its pristine prosperity.”

„Het is niet verwonderlijk dat men van Suriname niet van een der-
gelijke „promise” kan spreken.

„Het ligt o.i. op den weg van Bestuur en Regeering om
de eerste klasse deskundige naar Suriname te zenden

Het beste adres

voor de levering van Koloniale Waren
en Comestibles is

P. VROLIJK, Haagschestr. 1
Telefoon 52159

HUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET Drukkerij Ten Hagen.

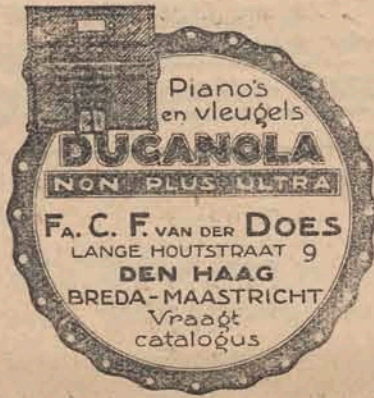
**Dr. LAHMANN'S
SANATORIUM**

Weisser Hirsch
DRESDEN
Chef-arts: Prof. Dr. L. R. GROTE

Physikalisch Diätetische Heilweise

(Natuurgeneeswijze naar dieet)
Psychotherapie - Inhalatorium - Insulin-behandeling
Vrouwenklinik (bevallingen) - Kuur tegen
vermagering en vetzucht.

Behandeling naar de nieuwste wetenschappelijke methoden. - Uitgezonderd zijn tuberculose en zielsziekten.
Volledige geneeskundige behandeling met normale toepassingen, als massage, alle soort baden, enz., benevens voeding 15 Mark per dag Kamer vanaf 2
HET GEHEELE JAAR GEOPEND. PROSPECTUS GRATIS

Piano's
en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUSTRAAT 9
DEN HAAG
BRED - MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor
Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en
gemeubileerde perceelen.
Directeur: P. A. EBELING, Architect

„DE STAD UTRECHT“
OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.
Glas, Porselein en Aardewerk
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

GEBR. GERLACH
VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
hoek Jansveld
UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers
Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
Laan v. Meerdervoort 504
DEN HAAG
LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLE-PEL
SPREKUR VAN 1.30 TOT 2.30

ting uit de gewone middelen moeten worden bestreden.
Anders staat het geval, wanneer het gaat om de uitvoering van nieuwe voorzieningen van belangrijken aard, welke rechtstreeks of middellijk rendabel mogen worden geacht, als de aanleg van een drinkwaterleiding of telefoonnet, de uitbreiding der kade-oppervlakte, de inrichting van nieuwe havenbassins en soortgelijke voorzieningen voor eens.

Wij drukken dit hier in zijn geheel af, omdat deze beschouwingen weer eens eene gewenschte aanwijzing geven omtrent de bedoeling hier nog steeds niet zeer duidelijke leeningpolitiek.

Vermelden wij nog, dat de door den Raad geschrapt f 1500.— voor uitbreiding van de speelplaats van de Emmaschool te Willemstad weer op de begroting gebracht wordt in verband met een door het Bestuur gedane toezegging bij verkoop van aangrenzenden domeingrond. Voor de hand ligt de opmerking, dat het Bestuur dan maar geen toezeggingen moet doen, die het zonder medewerking van den K. R. niet nakomen kan.

Hersteld zijn f 5460.— voor het boschwezen en f 12.000.— voor verkrijging van steenslag voor de verbetering van straten en wegen (zie K. W. van 31 Juli 1924). Voorts de volgende posten: bezoldiging van den hulplandbouwkundige op de Bovenwindse Eilanden f 3000.—; reis- en teerkosten van dien landbouwkundige f 500.—; uitgaven in het belang van den landbouw en de veeteelt f 7150.—; kosten en voorbereidende werkzaamheden inzake de watervoorziening van Willemstad en haar haven f 20.000.—; bezoldigingen van het personeel van den mijnbouwkundigen dienst f 15.600.—; kosten van mijnbouwkundige onderzoekingen f 9000.—.

De Minister zegt, dat de amendementen, die tot schrapping dezer uitgaven hebben geleid, op grond van de voorschriften van het Regeeringsreglement niet in overweging moesten komen.

Wanneer wij dezen gedachtegang goed begrijpen, bedoelt de Minister niet te zeggen, dat dit uitgaven zijn, waartoe het Reg.-regl. verplicht, maar dat de gedachte, die aan deze amendementen ten grondslag heeft gelegen, n.l. splitsing in de op de begroting voorkomende voorzieningen, aldus dat de uitgaven tot verbetering van den economischen toestand van Curaçao, in strijd is met het Regeeringsreglement. Dit is natuurlijk juist.

De volgende week hopen wij nog eenige slotopmerkingen naar aanleiding van de M. v. T. te maken.

Uit den Verrzen Vreemde.

De Volkenbond vijf jaar.

Den 10en Januari kon de Volkenbond zijn eerste lustrum vieren, gerekend van den dag der officieele stichting. Hij heeft in die vijf jaren veel bereikt. Als het voornaamste mag genoemd worden het geleverde bewijs van eigen bestaansrecht en eigen levensvatbaarheid.

Al zijn te veel leden van de algemeene statengemeenschap buiten den bond gebleven, en daaronder ook die, welke men er gaarne een vooraanstaande plaats zou willen zien innemen, de samenwerking van 55 staten-leden, uit alle werelddelen, om in permanent internationaal georganiseerd overleg de gedragslijn te bepalen die, voor menige aangelegenheid, door de regeeringen zal zijn te volgen, dit resultaat is reeds van groote beteekenis. Het verruimen der gelegenheid om van arbitrage gebruik te maken, het uitlokken om dit middel bij onderlinge geschillen in toepassing te brengen, heeft de vriendschappelijke verhouding tusschen de staten bevorderd. De bond verricht ook prachtig praktisch werk voor de bestrijding van maatschappelijke kwalen en misstanden, a.d.z. de handel in vrouwen, het opiummisbruik, alsmede voor de int. hygiëne. Hij heeft veel bereikt door de bevrijding van krijgsgevangenen en vluchtelingen, door de oplossing van kwestien als het Oostenrijksche failliet en de Silezische grensregeling.

Heeft de bond zoo reeds een menschlievend en vredelievend werk volbracht, waardoor zijn bestaan als een zegen moet worden beschouwd, zijn poging om zijn eerste lustrum te mogen vieren met het geopend vooruitzicht op een op den oorlog behaalde beslissende overwinning, heeft hij niet verwezenlijkt mogen zien. Deze poging heeft veeleer duidelijk het: *nog niet* vastgesteld. Toen Genève het punt van den laagsten druk aanwees heeft de daarheen gedrongen luchtpresie een storm veroorzaakt, die op de noodzakelijkheid heeft gewezen om met groter geleidelijkheid te werk

C. J. L. VERMEULEN'S
ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN
1e KLAS WERK :: :: ZEER LAGE PRIJZEN
TOUSSAINTKADE 20
VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

te gaan en om een steviger gebouw op te trekken, men eenmaal een tempel van den vrede kunnen openen in stand houden.

Het protocol van Genève van September '24 gaf middelen ter uitschakeling van den oorlog aan arbitrage en dwangmaatregelen om de arbitrage-uitspraak te doen eerbiedigen. Hiertoe zouden zoo noodig economische en militaire sancties worden toegepast.

Bij een ernstig conflict tusschen staten, zou schiedrechtelijke uitspraak moeten worden ingeroepen. Men verwachtte dat die uitspraak dan in den regel gebiedigd zou worden. Maar weigerde een der partijen dit middel te aanvaarden en greep zij naar de wapenen, of deed zij dit na de arbitrale uitspraak, dan worden deze partij „oorlogsmisdadiger“ worden. Alle leden van den Volkenbond zouden dan samen, als sterke politiemacht, tegen dien misdadiger optreden. Neutraal zouden er dan dus niet meer zijn.

Zoo de illusie, die haar hoogtepunt vond in de overtuiging dat de bedreiging door dit machtsmiddel krachtig en schrikbaar zou zijn, dat de toepassing ervan hopelijk nooit noodig zou worden.

Men leefde zoo algemeen in deze vredesillusie, wie haar durfde verstoren als een verachtelijke, terlijke domoor werd nagewezen, die van de teekening des tijds niets begreep. Het begint er nu echter te lijken dat de domoor die tekenen nog zoo slecht niet had gezien; de illusie mag blijven, maar vooralsnog... als illusie.

Kunnen de V.B.-leden onderling voor toekomstige schillen arbitrage volgens door hen zelf te stellen regels toepasselijk verklaren, hoe echter te handelen in conflicten met staten, geen lid van den V.B.? Zou men ook eventueel het: „arbitrage-aanvaarden of anderszins oorlogsmisdadiger worden“ moeten worden aangezegd. Werd de bewapening der V.B.-leden naar een steun van gemeenschappelijk overleg, overeenkomstig de behoefte van een V.B.-politiemacht, geregeld, terwijl de mogendheden, die buiten den bond bleven, a.d.z. Ver. St. van N. Amerika, Rusland, Hedehas, hun bewapening zoo hoog kunnen opvoeren als zij dit zelf kiezen, zou dan eenzijdig de veiligstelling der leden voldoende verzekerd zijn, en zou anderzijds de politiemacht van den V.B. voldoende effect kunnen waarborgen?

Indien een arbitrage-uitspraak tot een oplossing leidt, die geen oplossing brengt, hoe dan? Broughten pan en Amerika b.v. de Japansche landverhuizing voor het Intern. Gerechtshof en komt dit tot de beslissing dat het hier een kwestie van internen aard betreft, Amerika voor zich zelf heeft uit te maken, dan brengt dit voor Japan, dat een uitweg zoekt voor zijn overbevolking, de oplossing niet.

Indien de V.B.-leden inderdaad enthousiast waren geweest voor het denkbeeld en voor het begrip van zoo noodig, door samenwerking den „oorlogsmisdadiger“ mores te leeren, dan hadden zij hiervan blijk moeten geven door een gullen wedijver om ieder voor zijn aandeel in die samenwerking te vragen. 't Is mede echter anders gelopen. Voor de gedachte wapenbeperking, ja der algemeene ontwapening ijveren, en tevens geestdrift te vragen voor het instandhouden van een gewapende macht, onderdeel van internationale land- en zee-macht, ziet de hierin gesloten logica heeft van het combinatie-vermogen velen meer geëischt dan dit geven kon.

Niet meer neutraal willen blijven in een oorlog tusschen b.v. Ecuador en Peru, of Italië en Griekenland, maar zich als lid van den V.B. partij stellen tegenover het land dat tot oorlogsmisdadiger verklaard is, en soldaten en geld bijeenbrengen onder de lenze „internationale ontwapening“, dat kon- en dat kan er velen niet in.

In Nederland kunnen allen, die tegelijkertijd ijveren voor de V.B.-gedachte en voor dadelijke nationale ontwapening, zich niet gul voegen naar die consequentie van internationale samenwerking.

Britsche dominions hebben ronduit verklaard, dat zij zich tot een dergelijke samenwerking niet wenschten te binden. Zij willen zich niet vooruit beschikbaar stellen om te helpen bij een eventuele V.B.-actie tegen een tot oorlogsmisdadiger verklaarden staat, staat voor wien hun volk wellicht meer sympathie gevoelt dan voor den tot „aanvallen“, en dus „misdadiger“, aangevezene.

Andere leden van den V. B. voeren weer andere redenen aan, om zich aan den eisch van sterke internationale samenhoorigheid te onttrekken. Er is inderdaad een wedijver om zich van dien eersten eisch sterke samenwerking los te maken.

Hiernaast worde tevens een ander punt aangeroerd, dat bij deze materie in ons land ter sprake is gebracht.

J. L. DEBIJE : DEN HAAG
Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391
IJzerwaren, Gereedschappen
voor Vaklieden - Amateurs
Verzending naar de Tropen onder garantie

Y. J. VAN BEEK
NIEUWE MOLSTRAAT 35 :: DEN HAAG
WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
MET AFDEELING CHEMISCHE WASSCHERIJ
SPECIALE PRIJZEN VOOR VERLOFGANGERS

HEEREN MODE MAGAZIJN
ANT. HÖNE
 FAHRENHEITSTRAAT 417 bij de Copernicuslaan
 Ruime sortering OVERHEMDEN, HOEDEN, DASSEN,
 TRICOT-ONDERGOEDEREN.

Bloemenmagazijn
J. Ch. v. WESEMAEL
 Valkenboschlaan 55
 DEN HAAG TELEFOON 35986

Fa Th. A. KLINKHAMER
APOTHEKER
 KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
 TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen
 Verbandstoffen, Specialité's
 Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)
 Zeer spoedige bezorging
 VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

Het past nog bij den bestaanden toestand, waarin de V.B. niet over oorlog of vrede te beschikken heeft, en waarin dus het begrip „neutraliteit” nog bestaat. Bij de verpandende verdediging van onze neutraliteit tegen den eersten schender” bepaalt, zegt men, louter toen onze politieke verhouding tot de oorlogvoerende partijen. Niet uw hart, niet uw sympathie, maar het geval beslist wien gij als vriend, wien gij als vijand behandelt.

Het wil ons voorkomen, dat de opmerking, die de heer G. Nypels ten aanzien van deze stelling maakte, hem bij in de algemeene vergadering van den Vrijzinnig-Democratischen Bond te Utrecht, tegen de leer van prof. D. van Embden optrad, niet de aandacht getrokken heeft die zij verdient. Hij wees er op, dat de Volkenbond precies hetzelfde van zijn leden vraagt, wanneer hij toepassing van economische of militaire sancties vergt tegenover een volk, waartegen wij geen wrok hebben, en om een zaak, die ons koud laat. Terecht voegt hij hieraan toe: het hemd blijft nader dan de rok. Het volk zal er meer voor gevoelen zich te weer te stellen tegenover een land, dat onze neutraliteit schendt, dan ons tegen onzen zin in den oorlog te betrekken, dat daardoor uitsprekt zich vijandig tegenover ons te stellen, dan voor het deelnemen aan een oorlog door den V.B. uitgeschreven, tegen b.v. Peru of Mexico.

Wij zoeven op de ontstentenis van geestdrift en van lans te breken voor het Recht bij de leden van den V.B., zoodra niet meer zal kunnen worden volaan met het voeren van die lans „in figuurlijken zin”, zijn ook ernstige bedenkingen van anderen aard gemaakt tegen het afdoen der sancties, als middel om de weerspannige partij tot toegeven te dwingen. Hoe moet 't gaan als dit middel mocht falen? heeft gevraagd.

„Economische sancties”, zoo noodig aangevuld met „militaire sancties” een nieuwe uitdrukking, is 't middel niet; de blokkade van een haven gebied, de belegering en insluiting van een vesting hebben dezelfde middelen gecombineerd. Zij zijn groot en in 't klein toegepast, er zijn voorbeelden te brengen waarin dit met succes is geschied, maar er ook bij te brengen waarbij de zege aan de zijden van de geblokkeerden en belegerden is gebleven. Het ontzet, Napoleon's continentaal stelsel zijn allen bekende voorbeelden. Nederland heeft de Afzetting van de kust te bewaren door een strenge blokkade van zijn kust. Het volk werd hierdoor gedwongen tot een levenswijze in menig opzicht te wijzigen, maar gevein deed 't niet. Na den grooten oorlog hebben de mogelijkheden, welke ook den sterken arm van den zouden moeten vormen, Frankrijk, Groot-Brittannië, Japan, nog geholpen toen door de Ver. St. van Amerika en westelijke buurstaten van Rusland, bevestigd de Sowjetregering mores te leeren; het zal een bezwaarlijk mogelijk zijn op krachtiger wijze dan geschied is, tegen een onwillige groot-macht op te treden; en bereikt is niets. Allen zijn afgedropen.

De bezetting van het Roergebied is een andere toepassing van het middel der economische sancties, gelyk door militaire maatregelen. Er zijn er die in de door de Duitse bevolking daar bereikte resultaat aanbeveling zien van het z.g. tijdelijk verzet; zoodat op deze, o.i. uiterst bedenkelijke, stelling hier nu niet in te gaan, moet men in de mistlating van het middel in elk geval wel zien een andermaal van het eenige dwangmiddel dat de V.B. ter beschikking wil stellen om de internationale ontwapening mogelijk te maken.

Men mag niet naar verschillen waarop elke partij, dus ook elk der hier bijgebrachten, mink kan slaan, maar men zie wat er raak en treffend is in de de geschiedenis voorgelopen leering.

Men ziet men hoe de gedachten van hen, die als theoretische domooren werden nagewezen, dringen naar de plaats van den minsten druk. Genève schudt den storm. Van de illusie van een bijeenkomen conferentie tot internationale wapenbeperking in den zomer, den herfst van 1925, kan weinig meer over zijn.

Men mag zich verheugen over hetgeen hij in de van van zijn bestaan bereikt heeft; hierop voortvarend, mag hij voor de groote, mooie illusie van vrede van internationale ontwapening hoopvol blijven voortijveren; maar het overhaaste in zijn poging om deze richting nu reeds een groote schrede voorwaarts te doen, heeft slechts geleid tot een duidelijk: men zie zich geveleid heeft met de hoop op een andere toekomst, erkenne zijn teleurstelling, en handele dien- tenstemstig.

Men mag met een illusie dwepen, men mag haar voeden en versterken; maar wie, om een illusie, de werkelijkheid niet ziet, of — wat nog erger is — niet wil zien, zou zich tot een illusie-misdadiger kunnen maken.

Het gemeenschapsdoel moet nog vergemeenschappelijkt worden, wil voor den wereldvrede iets van verstrekkende betekenis bereikt worden. De Volkenbond heeft de hoop gekoesterd door ontwapening tot verbroedering te kunnen komen, de uitkomst leerde, dat hij slechts door verbroedering tot ontwapening zal kunnen komen.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn:
VOORLOOPIG PROGRAMMA.
 Donderdag 15 Januari: Praatjes bij Plaatjes over Indië voor „Ugchelenbelang”, half acht.
 Dinsdag 20 Januari: Uit het leven van den Javaan. Hotel Smittenberg, Beekbergen, kwart voor acht.
 Donderdag 29 Januari te Apeldoorn in de coöperatieve Landb. houd. verg., 8 uur.
 Jaarvergadering. Causerie over de *Rubbercultuur* (met lichtbeelden), door den heer B. Tideman. Leden en begunstigers vrij entree; introductie f 0.25.
 In voorbereiding zijn: *Een Wonosobo-avond*, een avond over *Suriname* en een avond voor de buurtver. Zuid-Oost bij Stempker, aan den Arnhemseweg.
 Voor het Bestuur:
 De Secretaris, J. C. BAARS.

Afdeling 's-Gravenhage:
 Op Donderdag 29 Januari a.s. des avonds om 8 uur zal in Pulchri Studio, Lange Voorhout No. 15 alhier, een lezing plaats hebben door Prof. Dr. A. Pulle, hoogleeraar a. d. Universiteit te Utrecht over: *Eene expeditie in de binnenlanden van Suriname*, toegelicht door kaarten en een groot aantal lichtbeelden.
 Toegankelijk voor leden van „Oost en West” met één introductie.
 Namens het Bestuur,
 De Secretaris,
 J. C. BAUDOIN,
 Jacob Hopstraat 12.

Afdeling Utrecht en Omstreken:
 Voordracht (met lichtbeelden) door den Weled. geb. heer J. Einaar, uit Rotterdam, in het gebouw van den Nederl. Protestantenvond, Boothstraat 7, op Dinsdag 20 Jan. a.s., des avonds 8 uur.
 Onderwerp: „De Boschnegers in Suriname”.
 Het Bestuur.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:
VOOR H.H. SECRETARISSEN DER AFDEELINGEN.
 Voor propaganda-doeleinden worden enkele exx. van de volgende herziene boekjes van het Informatiebureau (zie K. W. pag. 15) beschikbaar gesteld:
 De Ingenieur in Indië IV.
 De vooruitzichten van den Ned. arts in N.-I. VII.
 De ambtenaar bij den P.T.T.-dienst in N.-I. X.
 Men wende zich tot den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING.
Mailreizen der N. R. V.
 De Vereeniging „Oost en West” heeft met de „Nederlandsche Reisvereeniging” de volgende regeling getroffen ten bate van landgenooten, die hun verlof in Nederland doorbrengen.
 Alvorens naar Indië terug te keeren, willen velen nog wel iets van het mooiste gedeelte van Europa zien, en hiervoor heeft de N.R.V. zoogenaamde „mailreizen” ingesteld. De reizen vertrekken vanuit Nederland op zoodanig tijdstip, dat een korte vacantiereis met vaststaand, nauwkeurig overwogen programma kan worden gemaakt, terwijl de havenplaats Genua of Marseille den avond voor den afvaartsdag bereikt wordt.
 Het ligt in de bedoeling later ook reizen in omgekeerde richting te maken, dus voor hen, die te Genua of Marseille aan land stappen.

W. DIL Jr., Sumatrastraat 348
 TELEFOON 10198 b. d. Kapinginnogracht

Levering van alle soorten **VERSCHE, GERÖOKTE en GEBAKKEN VISCHWAREN.**
GROOTE SORTERING VISCH-CONSERVES

Dienstverrichting „VOORWAARTS”
 Jan Evertstraat 19 - Telefoon 16684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereeniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten. De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.
 Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tegemoet ziende.

Hoogachtend,
HET BESTUUR.

Zeilen en Linoleum wrijven.
Bosnen, Schuren en Schrobbon,
Poetsen, enz. S

TARIEF

Met wagen 10.60 per uur en per man
 „fiets 10.60 „ „ „ „ „ „
 Zonder wagen 10.50 „ „ „ „ „ „
 Innen van kwitanties 10.80 per uur.
 Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
 Bezorgen van brieven en circulaire's volgens overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 oent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

Melkinrichting „DUINDIGT” Beekl. h. S. ephensonstr. Tel. 34207
 Valkenboschlaan 200 - Tel. 32172

— zijn de adressen voor —

MELK, BOTER, KAAS, EIEREN, ETC.
TEGEN DE MEEST SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING
 Hoogachtend, MELKINRICHTING „DUINDIGT”

„Hollandia” Drogisterij
 2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
 bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres
 voor Uw **Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.**

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
J. CRAMWINCKEL Jr.
 Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906

Keuze **Gravures, Platen, Etsen enz.**
 in alle stijlen. — **BILLIJKE PRIJZEN**
 naar de Indië. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

NIET elke STOFZUIGER

is geschikt voor het doel dat men er mede beoogt. Laat U daartoe deskundig adviseeren door ons bureau, met zijn ca. 25-jarige ervaring. Elk van de onderstaande machines die bij ons in voorraad zijn heeft haar bijzondere eigenschap.

INLICHTINGEN EN DEMONSTRATIE GRATIS

EXCELSIOR	f 95.—
PREMIER	f 125.—
TURBATOR	f 120.—
UNIVERSEEL	f 12.—
PREMIER DUPLYX	f 165.—
HOOVER	f 200.—
HULPSTUKKEN	f 50.—

Electr. Techn. Bureau W. G. SCHEERES
 HOOIGRACHT 1 C — LAAN VAN ROOS EN DOORN 6
DEN HAAG - TELEFOON 15170

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een dubbel HEERENHUIS met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

STOOMSCHOENFABRIEK
Firma Van der Linden & Musters
 KAATSHEUVEL (Holland) - Tel. Interc. 1
 FABRIKANTE VAN
Eerste klasse LUXE BURGER DAMESWERK
 Merk „THE TO-DAY SHOE”.

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

PAUL J. JACOBS :: DEN HAAG

2de Sweelincks raat 73a, h. 2de v. Blankenburgstr.
HORLOGES, KLOKKEN, PENDULES, CARILLONS, ENZ.
GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING
ATELIER VOOR ALLE REPARATIËN
EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

Verder wordt verwezen naar de vele andere reizen der N.R.V., welke het geheele jaar door plaatsvinden, en waarvan vele met verlof zijnde landgenooten allicht gaarne gebruik maken. Op het Bureau van „Oost en West” kan men nadere inlichtingen bekomen, terwijl op een bord in de vestibule de reisplannen geregeld bekend gemaakt worden.

De reizen der N.R.V. worden zorgvuldig en vakkundig voorbereid, terwijl ieder winst-oogmerk is uitgesloten. Alleen is het lidmaatschap der N.R.V. verplichtend (minimum f 1.25 per jaar, eerste jaar f 0.50 entree, incassokosten f 0.15; voor Indië f 2.50 per jaar, incassokosten f 0.40).

Nadere inlichtingen, programma's, data van vertrek enz. in het orgaan „Reizen en Trekken”, dat den leden der Nederlandsche Reisvereniging tweemaal per maand kosteloos wordt toegezonden.

Het Centraal Bureau der N.R.V. is gevestigd: Koningin Emmakade 46, te 's-Gravenhage.

Adressen van H.H. Secretarissen der Afdelingen van de Vereniging „Oost en West”.

- Amsterdam: L. D. PETIT, Saxenburgstraat 34h.
- Apeldoorn: J. C. BAARS, Tuinstraat 60.
- Amersfoort: H. J. DE WIT, Huygenslaan 25.
- Arnhem: H. J. M. BAUMANN (wd.), Sonsbeekweg 6.
- Breda: L. VISSER, 1e Muntstraat 6, Zandberg.
- Deventer: Dr. H. D. TJEENK WOLINK, Coentuurbaan 292.
- 's-Gravenhage: J. C. BAUDOIN, Jacob Hopstraat 12.
- Groningen: J. FRANKE, Martenshoek.
- Haarlem: H. P. DEINUM, Tuinwijklaan 12, Heemstede.
- Leiden: Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46.
- Nijmegen: W. M. HAYE, Slichtenhorststraat 13.
- Rotterdam: W. C. SCHALKWIJK, Westersingel 16.
- Utrecht: Mej. J. J. LAGERS, Mengelberglaan 48.

Van het Informatie-Bureau:

OPGAVE VAN MET VERLOF IN NEDERLAND AANGEKOMEN OFFICIEREN.

- F. K. van Berg, Kap. Art., Nijmegen, Javastraat 55.
- G. C. D. de Boer, 1ste Luit. Art., Den Haag, 2de Blankenburgstraat 126.
- P. J. Heesterman, 1ste Luit. Inf., Den Haag, Buys Balotstraat 69.
- W. L. A. Hojel, 1ste Luit. Inf., Den Haag, Jacob Gillesstraat 23.
- J. F. A. L. Wilkens, Off. v. Gez. 1ste kl., Haarlem, Duivenvoordestraat 26.
- J. L. Arndt, Off. v. Gez. 2de kl., Alkmaar, p/a. J. F. Lubbe.
- B. Velleman, 1ste Luit. Inf., Den Haag, Stationsplein 33.
- W. Linneman, idem, Nijmegen, 3de Walsstraat 95.
- Y. J. D. Radersma, idem, Den Haag, Jan v. Nassaustraat 23.
- F. J. van West, Off. v. Gez. 1ste kl., Apeldoorn, van Hassellaan 19.
- W. N. A. van Es, Majoor Genie, Delft, Julianalaan 16.
- L. C. Degener, Onderl. Mil. Adm., Den Haag, Maagdepalmstraat 3.
- J. H. Bolhuis, Off. v. Gez. 2de kl., Haren (Gr.), p/a. den Heer J. Mulder.
- P. Siebelhoff, Kap. Inf., Amsterdam, Sarphatistraat 181.
- R. Klomp, 1ste Luit. Inf., Ruinerwold.
- C. Lekkerkerker, Off. v. Gez. 1ste kl., Voorschoten, Langerhorst.
- H. G. Six Dijkstra, 1ste Luit. Mil. Adm., Villa „de Hoop” Samwerd (Gr.).
- W. B. Drooglever, Kap. Top. Dienst, Nijmegen, Kastanjelaan 5.
- J. F. Nijenhuis, Onderluit. Cav., Nijmegen, Ten Hoedtdwarsstraat 24.
- G. de Roy, 1e Luit. Inf., Blerick (Limburg).
- A. Kitz van Heijningen, Off. v. Gez. 1ste kl., Haarlem, Frans Halsstraat 17.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

Dr. H. P. Berlage Jr., Violonweg 14 te 's-Gravenhage, als wetenschappelijk medewerker aan het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Weltevreden;
 Mej. J. F. A. Echtermeijer, „Apeldoornsche Bosch” te Apeldoorn, als verpleegster 1e klasse bij het Krankzinnigenwezen.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indisch Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs;
- b. twee verpleegsters, bekend met röntgenologie, en verpleegsters voor het krankzinnigenwezen;
- c. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

- a. hoofdonderwijzer met akte Fransch;
- b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling A (voor de betrekkingen genoemd onder 10, a en b), de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 10, c) tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen onder 20).

Mutaties van 7 tot 14 Jan. 1925.

Nieuwe leden:

- K. P. Rijnstra, Indologisch Student, Leiden, Heeresteeg 4, f 2.50.
- W. Garschagen, Amsterdam, de Lairessestraat 116.
- D. A. M. Q. Boeije, Kapitein N.-I. L., Den Haag, Hugo Grootstraat 81, f 5.
- Mevrouw A. Kerkvoogd, Den Haag, Stadhoudersplein 108, f 5.
- Mevrouw wed. W. D. Helderman-Pigeaud, Amersfoort, Anna Poulownalaan 4, f 5.
- A. J. P. Zonneville, Kap. Generale Staf, Amersfoort, van Maerlandtlaan 4, f 5.

Contributieverhoging.

- W. M. Haije, Nijmegen, Slichtenhorststr. 13, van op f 5

Afschrijven:

- F. de Bakker, Kap. Intendant, Bandoeng, Soembawangstraat 6.

Adresveranderingen.

- D. Q. C. F. de Jonge van der Halen, Kap. Gen. Staf, N. I. L., van: Arnhem, Boulevard Heuvelink 151, naar: Den Haag, Valeriusstraat 59, f 5.
- J. H. O. Graaf van den Bosch, Schout-bij-Nacht, Utrecht, Drift 31, naar: Zeist, Prins Hendriklaan.
- Mej. M. A. Twiss, Controleur 1ste kl. P.T.T., van Apeldoorn, Louisalaan 8, naar: Weltevreden, Tjikini p.a. Familie van Eekhout.
- Douairière Jhr. M. W. Ploos van Amstel-v. d. Gaag, Den Haag, van Beverningkstr. 93, naar: Soerabaja, Embong Woengse 2.
- J. B. Angenent, Hoofdverificateur In- en Uitzending van: Semarang, naar: Haarlem, Hasselaersplein f 5. (Contributie over '25 reeds voldaan).
- D. H. Engelberts, onderwijzer 1ste kl., van: Poerwadirejo naar: Den Haag, van Boetzelaerlaan 65, f 5.
- G. Engelberts, f 5.
- A. L. C. Beekman, Gep. O.-I. ambtenaar, Nice, Grand Hotel des Palmiers, naar: Hotel Splendid, Boulevard Victor Hugo.
- J. A. van Arcken, Gep. O.-I. Ambtenaar, naar: Hotel Gounod, Rue Gounod 1.
- G. D. E. J. Hotz, Kapitein Infanterie, van: Malang, naar: Riouw.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht bij adresverandering hiervan kennis te geven aan de Heer Administrateur der Vereniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Strijkinrichting „De Weimar”

is het beste adres voor het behandelen van fijn goed, Japonnen, Blouses, kanten Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.

J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

A. GRUDA & Co

W. Pyramontkade 10, Den Haag, Telef. 3265
 Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleeding naar Maat
 Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurrerende prijzen

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
 AZALEASTRAAT 51 - 'S HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
 Soekhouden voor examens en practijk - Staats-
 huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich-
 ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitse
 en Engelsche correspondentie
 Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MÔDEARTIKELLEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNERINGEN, ENZ.

BALARTIKELLEN.

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 'S-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 'S-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

REIZEAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sirkat-Islam.
 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerediensten op Java.
 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel.
 8. Oorzaken van het ontstaan van ziekten.
 9. De Europeesche vrouw in Indië.
 10. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 11. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De thee cultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
 1. Over Ball en zijne bewoners.
 2. Bevolking in Nederlandsch-Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
 5. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 'S-Gravenhage.

No. 5. Nederlanders in Indië.
 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredelewezen.
 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.
 Secretariaat-Penningmeesterschap der Afd. 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

WASSCHERIJ „REINGOED”
 Het speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
 ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
 DEN HAAG - TEL. 71568

Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch
 wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen en
 schellen goederen systeem Jaeger.

Zeebahoe's en Jongens
 beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. 50248

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

BESCHIKBAAR.

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

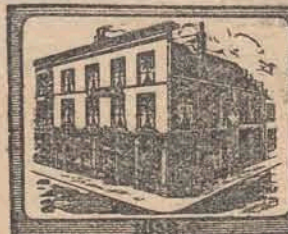
Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

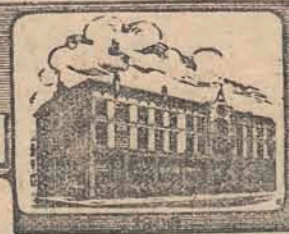
Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

S DE UITGEEFSTER.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 10773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

Bach

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

JAN MESKER & Co.
PRINS HENDRIKSTR. 46-48
TELEFOON 30983

Meubelen, Betimmeringen.
Complete Inrichtingen in
moderne en antieke stijlen.
Artistieke behangsels met
bijpassende Cretonne's.
Gemak-fauteuils in diverse
modellen en bekledingen.
Billijke prijzen - Vraagt prijsopgaaf

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

KATOENEN- en LINN. GORDIJNEN
voor SLAAPKAMER en SERRE

ENGELSCHER CRETONNES

Waschechte VLOERKLEEDJES | Waschechte TAFELKLEEDEN

Gramophones en Platen

Doet Uw keuze bij
MAISON „CHANTAL”
Prins Hendrikstraat 101-103, DEN HAAG, Tel. 34729

Hoort de NOUVEAUTE's op onze CHANTAL-RECORDS

OPERA-FRANÇAISE: Mons. Lynel en Mons. Richard, resp.
Opera Paris et Bruxelles.
Diverse Aria's: Faust, Barbier v. Sevilla.
Mons. Blaimont: Opera-Lyon, Manon, Herodiade,
Werther, Tosca, Aïda.

DANSES MODERNES: Nuits de Chine, C'est jeune et ça ne s'ait
pas, Fernande, Tu verras Montmartre, etc. etc.

Overtuigt U bij ons van de zuivere weergave van
ieder genre muziek op CHANTAL-PLATEN

ALS HET WAAR ZOU ZIJN

dat een kantoordrukmachine even goed druk-
werk maakt als de beste drukkerij
dat zij enorm op Uw drukkosten bespaart
dat zij in aanschaffing zeer goedkoop is
dat Uw jongste bediende de behandeling in
enkele uren leert

WAAROM

breidt zich dan onze clientèle steeds uit
besteden wij vele duizenden aangroote drukpersen
moeten de drukkersleerlingen jaren lang onder-
wijs ontvangen en examens doen voor zij
als volslagen vaklieden worden erkend

GOED WERK maakt immers slechts een
GOED VAKMAN en dan nog alleen met
PRIMA MATERIAAL.

Op onze nieuwerwetsche persen, wordt door ge-
schoolde vaklieden het beste werk gemaakt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTR. 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

THE COMPANY
Last Fashion
**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 63
Tailor Mades naar maat met extra Rok f 75

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALENCOLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: Wm. Ruys & Zonen - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL.

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSSEN & TILANUS, FRIEZEVEEN